

VERKSAMHETSPLAN BUDGET 2018

EKONOMISK PLAN 2019 – 2020

Innehållsförteckning

1 Grästorp	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Vision Grästorp 2020	4
1.3 God ekonomisk hushållning	4
1.3.1 Prioriterade mål	4
1.4 Ekonomi och resurser	13
1.4.1 Sammanfattning	13
1.4.2 Driftbudget	14
1.4.3 Investeringsbudget	14
1.4.4 Finansiering	15
1.4.5 Framtiden	16
1.5 Ekonomisk sammanställning	18
1.6 Resultatbudget	19
1.7 Finansieringsbudget	20
1.8 Investeringsbudget	21
1.9 Kommentarer till investeringsbudget 2018 och investeringsplan/-behov 2019-2020	22
2 Allmän verksamhet	25
2.1 Vision 2020	25
2.2 Nuläge och framtid	25
2.3 Prioriterade mål	26
2.3.1 Kund och medborgare	26
2.3.2 Verksamhet	27
2.3.3 Personal	28
2.3.4 Ekonomi	29
2.4 Kvalitetsgarantier	30
2.5 Ekonomi och resurser	30
3 Teknisk verksamhet	31
3.1 Vision 2020	31
3.2 Nuläge och framtid	31
3.3 Prioriterade mål	32
3.3.1 Kund och medborgare	32
3.3.2 Verksamhet	33
3.3.3 Personal	35
3.3.4 Ekonomi	35
3.4 Kvalitetsgarantier	36
3.5 Ekonomi och resurser	36
4 Bildningsverksamhet	37

4.1	Vision 2020.....	37
4.2	Nuläge och framtid	37
4.3	Prioriterade mål	38
4.3.1	<i>Kund och medborgare</i>	38
4.3.2	<i>Verksamhet</i>	39
4.3.3	<i>Personal</i>	41
4.3.4	<i>Ekonomi</i>	42
4.3.5	<i>Nationella mål</i>	42
4.4	Kvalitetsgarantier.....	42
4.5	Ekonomi och resurser	42
5	Social verksamhet	43
5.1	Vision 2020.....	43
5.2	Nuläge och framtid	43
5.3	Prioriterade mål	45
5.3.1	<i>Kund och medborgare</i>	45
5.3.2	<i>Verksamhet</i>	46
5.3.3	<i>Personal</i>	47
5.3.4	<i>Ekonomi</i>	48
5.4	Kvalitetsgarantier.....	48
5.5	Ekonomi och resurser	48
6	Miljö- och byggnämnd	49
6.1	Vision 2020.....	49
6.2	Nuläge och framtid	49
6.3	Prioriterade mål	50
6.3.1	<i>Kund och medborgare</i>	50
6.3.2	<i>Verksamhet</i>	50
6.3.3	<i>Ekonomi</i>	50
6.4	Kvalitetsgarantier.....	51
6.5	Ekonomi och resurser	51

1 Grästorps

1.1 Bakgrund

1.2 Vision Grästorp 2020

Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

1.3 God ekonomisk hushållning

Grästorps kommuns styrmodell bygger på målstyrning. Utifrån visionen beslutar kommunfullmäktige om vilka övergripande mål som ska gälla. Målen blir mätbara genom att koppla mått och målvärde till alla mål. I vissa fall anges det ett exakt målvärde och ibland är målvärdet en viljeinriktning, att vara bättre än rikssnittet till exempel.

Styrmodellen baseras på dialog mellan förtroendevalda och tjänstemän samt mellan chefer och medarbetare, både vid verksamhetsplanering och uppföljningar. Varje verksamhet ansvarar för att arbeta fram aktiviteter som bidrar till att uppfylla målen.

Resursfördelningen görs utifrån prioriterade mål och uppföljningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning.

1.3.1 Prioriterade mål

1.3.1.1 Kund och medborgare

Prioriterade mål	Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Invånare och kunder ska vara nöjda	Nöjd medborgarindex (NMI) relativt rikssnittet	56	53	
	Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	97 %	90 %	90 %
	Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	92 %	90 %	90 %
	Elevers syn på skolan och undervisningen i årsk 9		85 %	85 %
	Nöjda vårdnadshavare skola/förskola		85 %	85 %
	Andelen nöjda brukare inom daglig verksamhet LSS (egen mätning picto stat)	-	-	80 %

Invånare och kunder ska vara nöjda

Beskrivning

Avsiktsförklaring GRÄSTORP 5.0 – Vi gör det omöjliga möjligt varje dag.

Vi står inför de största demografiska och ekonomiska utmaningarna vi haft i modern tid. Grästorp 5.0 handlar om att kunna bibehålla och utveckla välfärden genom att skapa en vinnande, modern och digital välfärdskommun. Vi är en kommun som tar tillvara på möjligheterna som den nya världen ger, med digitalisering, globalisering, mångfald, hög förändringstakt och underifrånperspektiv. Vi är lärande och tar oss an framtidens utmaningar genom att vara snabba och dynamiska. Den höga förändringstanken gör att vi ställer om från atlantångare till sillstim vilket innebär att vi tar steget:

Från medarbetarskap till medledarskap

Från planeringskompetens till mål -och handlingskompetens - det är i handling och övning som förändringen ligger - inte i tanke och planering.

Från målstyrning till värderiktning

Från ovanifrånperspektiv till underifrånkraft

Från information till dialog

Från ansvarstradition till meningsskapande och frihet

Från stora omorganisationer till små snabba förändringar

Från mål och resultat till process och lärande

Från stabilitet och förutsägbarhet till ständiga förändringar

Från del till helhet

Det vi pratar om blir vår verklighet. Vi behöver prata om den framtid vi vill ha. Vi skapar det vi pratar om. Vi är som bäst och mest skapande när vi är i kontakt med våra positiva känslor. Alla former av förändring, liten som stor, kräver positiv påverkan och positiva känslor som frigör energi och potential i oss alla, var och en. En positiv bild av framtiden skapar positiva känslor. Att vi har valt den här utgångspunkten i organisationsförändringen är ett aktivt val. Ett val som vi i Grästorp gör i och med Grästorp 5.0.

*Ledorden för arbetet kommer att vara **värdskap** i en **lärande** och **innovativ** kommun.*

VÄRDSKAP – Vi får människor att känna sig välkomna.

LÄRANDE – Vi är i ständigt lärande, vi kan inte än men snart!

INNOVATION – Innovation är den enda vägen till framtiden.

Grästorp 5.0 handlar om:

KUND – OCH MEDBORGARDIALOG – Våra medborgare och företagare känner sig som vinnare.

HELHETSPERSPEKTIV – Helheten vinner alltid.

DIGITALISERING – Vi är alla vinnare i digitaliseringen.

ATTRAKTIVT MEDLEDARSKAP - Vi är det vinnande laget.

KUND – OCH MEDBORGARDIALOG – Våra medborgare och företagare känner sig som vinnare.

Värdeskapande, delaktighet och engagemang är grundbultar i vårt samhälle. Samverkans och dialogforum utvecklas där traditionell samhällsinformation ersätts av dialog. När vi arbetar med komplexa samhällsfrågor involveras många olika parter, vi drar nytta av allas olika perspektiv och kunskap kring frå-

gorna och medborgarna får på så vis möjlighet till samskapande och inflytande över kommunens utveckling. Med ökad kunskap om medborgarnas behov kan också vår service utformas effektivare och på så sätt bidra till effektivt nyttjande av skattemedel.

HELHETSPERSPEKTIV – Helheten vinner alltid.

I Grästorp är helheten alltid större än delarna. Två plus två är fem. Helheter får fram det allra bästa i människor och organisationer. Helheten kommer att hjälpa oss att hitta lösningar på tidigare olösta problem. Helhetstänk hjälper oss att acceptera olikheter och att olika är delar av en helhet.

DIGITALISERING – Vi är alla vinnare i digitaliseringen.

Digitalisering behövs för att uppnå en ekologisk och socialt hållbar utveckling och samtidigt uppnå bästa tänkbara tillväxt. Digitaliseringen skapar förutsättningar för det livslånga lärandet. Detta kommer att hjälpa oss att bibehålla och utveckla framtidens välfärd. Digitalisering, i sin bästa form, skapar effektivitet, frihet, delaktighet och demokrati.

ATTRAKTIVT MEDLEDARSKAP - Vi är det vinnande laget.

Människor och organisationer växer och utvecklas med rötterna i sina styrkor. I den föränderliga värld som växer fram dag för dag är meningsskapande och samskapande är gemensamma värden som blir en röd tråd i en organisation. Varför finns vi? Vilket värde tillför vi? För att möta framtiden ställs organisationen om till en värdeskapande, lärande och innovativ kommun där tillit, frihet, förändringskompetens och balans i livet är viktiga ledord. Vi tar steget från medarbetarskap till medledarskap, där alla individer jobbar under stort eget mandat och med hög inflytandegrad, där alla medledare jobbar med innovationer och ständigt lärande. Resultatet blir en snabb organisation som kan agera som ett sillstim och inte en atlantångare. Detta är den viktigaste omställningen av alla för att klara den framtid som håller på att växa fram, där förändringstakten ökar för varje år som går.

Vi vill också fortsätta att driva en organisationsutveckling som handlar om värden, beteenden, det mänskliga och hur vi är mot varandra. Vi vill bli bättre och bättre på görandet och bemötandet. Det är i mötet mellan människor som kvalitet och värdeskapande uppstår.

1.3.1.2 Verksamhet

Prioriterade mål	Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet	Andel personer med bra eller mycket bra hälsotillstånd relativt snittet i regionen		73 %	
	Andel personer med stillasittande fritid (16 -84 år) relativt snittet i regionen		15 %	
	Hur tryggt och säkert kan du vistas utomhus på kvällar och nätter? (medborgarundersökning)		6,9	
	Känner du dig trygg på skolan? (drogvaneundersökning)		95%	
Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen	Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	87,2%	100 %	100 %
	Meritvärde åk 9	231,3	230	
En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande	Nyföretagande under året	12	20	
	Nyetableringar under året	3,1	4	
	Svenskt näringslivs rankning	26	50	
	Arbetsstillfällen i kommunen	1 763	1 850	
	Arbetslöshet relativt rikssnittet			
	Antal invånare	5 740	5 765	
	Antal nyproducerade boenden under året	16	20	
	Antal hushåll i kommunen jämför med föregående år			
	Nöjd region index (NRI), medborgarundersökning		66	

Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Beskrivning

En god samhällsutveckling gynnar Grästorps.

Att ha en god hälsa är ett av de viktigaste värdena i livet. Befolkningens välfärd är en betydelsefull resurs och ett grundläggande villkor för en positiv samhällsutveckling. Därför är kommuninvånarnas välfärd ett angeläget politiskt mål i Grästorp.

En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet och jämlikhet i befolkningen.

Via workshops och analys har folkhälsorådet arbetat fram förslag på områden och insatser, som vi önskar blir vägledande för kommunens och regionen verksamheter 2018.

Stärka barn och familjer i ett tidigt skede - genom:

- Att Familjehuset, vår familjecentralsliknande verksamhet får anpassade lokaler och kan utveckla sin verksamhet.
- Att fortsätta arbeta med en utökad elevhälsa
- Att erbjuda föräldrastöd 0-18 år via föräldrastödsprogram
- Ökad fysisk aktivitet i skolan – för alla!

Det förebyggande hälsoarbetet för äldre ska utvecklas - genom:

- Att ett Seniorcenter byggs i nära anslutning till Familjehuset.
- Att det förebyggande arbetet förstärks genom ex uppsökande verksamhet, ökade möjligheter till social samvaro, volontärgrupper, stödgrupper, fysisk aktivitet
- Följa arbetet med Grästorps måltidspolicy

Minskat stillasittande och ökad fysisk aktivitet - genom:

- Att ta fram en gemensam målbild inom kommun och region– samarbeta
- Skapa utemiljöer som motiverar invånare att vara fysiskt aktiv
- Ökad fysisk aktivitet i skolan – för alla!
- Stötta arbetet med aktivitetscentrum och inomhusskidanläggning

God mental/ psykisk hälsa - genom:

- Att vi benar i begreppet och gör en analys, med fokus på unga tonårstjejer och äldre

Utvecklingsområden

- Alla verksamheter har ett salutogent förhållningssätt (utgå från det som främjar hälsa)
- I all samhällsplanering kommer ett hälsoperspektiv beaktas

Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Beskrivning

En väl fungerande förskola, skola och ungdomsverksamhet är av central betydelse för en kommuns attraktionskraft. Målet är att skolan, i enlighet med vår vision, ska nå toppresultat innan mandatperiodens slut. I alla verksamheter för barn och ungdomar ska det finnas ändamålsenliga lokaler. Barns och ungas uppväxtvillkor handlar inte bara om skolan utan också om rätten till en meningsfull fritid. Här måste särskilda insatser göras för dem som inte lockas av det rika idrottsutbud som finns i kommunen.

Kommunen ska under de kommande åren förbättra uppväxtvillkoren för barn och ungdomar genom att:

- Ha ett fortsatt kunskapsfokus med ett lustfyllt lärande i skolverksamheten
- Satsa på kompetensutveckling och karriärtjänster i skolan för att utveckla det pedagogiska innehållet utifrån den vision som finns för skolverksamheten.
- Rusta upp förskolans och skolans lokaler
- Utveckla ungdomsverksamheten med anpassning efter ungdomars behov
- Fortsätta att utveckla samverkan mellan social- och bildningsverksamhet
- Inrätta en familjecentral där den öppna förskolan ska ha en viktig roll
- Öka det kulturella utbudet för ungdomar i kommunen
- Samverka med och utöka stödet till föreningslivet
- Skapa attraktiva utemiljöer för barn och ungdomar

En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Beskrivning

Det är viktigt att våra kommuninvånare trivs och känner att vår kommun utvecklas för att möta varierande behov i olika livssituationer. Vi behöver dessutom flera boendeformer och ökat bostadsbyggande för att våra kommuninvånare ska kunna stanna kvar, och för att kunna ta emot individer och familjer som vill flytta till vår kommun. Med ett ökat bostadsbyggande kan också kommunen leva upp till de åtaganden vi har i våra avtal med Migrationsverket för flyktingmottagande.

Detta ska vi uppnå genom att:

- Fortsätta utveckla gatu- och parkmiljön för ökad livskvalitet
- Genomföra strategin för landsbygdsutveckling
- Förbättra infrastruktur och kommunikationer
- Ta reda på behovet av senior- och trygghetsboende och i samverkan med Trygga Hem i Grästorps svara upp mot behovet
- Utifrån översiktsplanen skapa detaljplaner och projektera nya bostadsområden som skapar förutsättningar för ett rikt differentierat bostadsbestånd
- Utveckla marknadsföringen av kommunen utifrån det varumärke fullmäktige beslutat om
- Utveckla kommunens näringslivsverksamhet med fokus på företagsutveckling, etableringsservice och turism
- Involvera kommuninvånarna i arbetet med värdskap och mänskliga rättigheter
- Skapa en väl fungerande integrationsverksamhet
- Göra insatser för att svara upp mot våra åtaganden för flyktingmottagande och mottagande av ensamkommande flyktingbarn.
- Satsa på riktade marknadsföringsinsatser för att locka nya medborgare till kommunen.

1.3.1.3 Personal

Prioriterade mål	Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Nöjd medarbetarindex (NMI)	76	75	75
	Önskad sysselsättningsgrad	74 %	100 %	
	Sjuktal (helår)	6,6 %	4 %	

Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Beskrivning

Det övergripande målet för Grästorps kommun som arbetsgivare är att vara en så attraktiv arbetsgivare att kommunen kan rekrytera den kompetens som behövs och behålla de medarbetare vi behöver för att kunna skapa bästa möjliga kvalitet för dem vi är till för. Att vara en attraktiv arbetsgivare är inte ett val som vi kan göra utan en förutsättning för att klara framtida kompetensförsörjning. Att vara en attraktiv arbetsgivare innebär att vi tar tillvara våra medarbetares kompetens, innovationskraft och förmåga att skapa ett gott värdskap i en lärande organisation. En attraktiv arbetsgivare har medarbetare som är stolta över att få göra skillnad i människors vardag och som med stolthet säger att de är en del av Grästorps kommun.

För Grästorps kommun handlar en attraktiv arbetsgivare också om att våga. Att våga provtänka och testa nytt när våra medarbetare har kreativa och innovativa lösningar på utmaningar som verksamheterna ställs inför. Det handlar också om att våga testa nya metoder och ny teknik utifrån de digitaliseringsalternativ som öppnar sig. Grästorp 5.0 är en förutsättning för att vara en

attraktiv arbetsgivare i framtiden. Grästorps kommun har som målsättning att vara Sveriges mest attraktiva arbetsgivare. Det här blir vi genom att leva vår värderiktning Vårdskap i en innovativ och lärande organisation och med den som ledstjärna arbetar vi för att vara en attraktiv arbetsgivare genom att:

- Tillit byggs i alla delar i organisationen och på alla nivåer. Tillit till medarbetarnas kompetens och förmåga att själva skapa ett gott klimat i en bra arbetsmiljö
- Delaktighet genomsyrar alla nivåer i organisationen där samverkan med olika parter för verksamheten framåt. Medarbetarna är delaktiga i att skapa arbetssätt och nya metoder för att möta framtida utmaningar
- Vara i ett ständigt lärande där medarbetarna får möjlighet till personlig utveckling och kompetensutveckling för att ligga steget före för att kunna möta behov och efterfrågan för dem vi är till för
- Välkomna mångfald och se att mångfald är en tillgång. Mångfald bland våra medarbetare gör oss till en mer attraktiv arbetsgivare som har större möjlighet att möta alla våra medborgare.
- Se medarbetarna som medledare i Grästorps kommun. Medledaren ser sin egen del i att skapa en helhet både i det viktiga arbete som görs för våra medborgare varje dag och genom sättet att bemöta sin arbetskamrat med ett gott vårdskap i varje möte

Koppla aktiviteter och uppföljningsbara mått för vad som ska göras för att nå det här under 2018. Allting behöver inte bli klart nästa år för vi vinner kanske inte tävlingen Sveriges mest attraktiva arbetsgivare under 2018.

Till tillit kopplas arbetsmiljö, rehabilitering, värdegrund, kultur mm, vårdskap löneutveckling
Delaktighet – samverkan med fackliga organisationer, samverkan med andra kommuner, organisationer, verksamheter etc.

Lärande – kompetensutveckling, våga testa nytt, arbetsglädje

Mångfald – öppen attityd, ingen diskriminering eller kränkande särbehandling

Medledare – föra ner ansvarskulturen, få bort stuprören och tänka hängrännor, helhetsperspektiv med möjlighet till heltidsarbete

I de analyser som gjorts av det framtida personalförsörjningsläget kan man se ett ökat behov av nyanställningar på grund av stora pensionsavgångar de kommande tio åren. Det är en situation som vi inte är ensamma om och därför finns risk för att det kan bli problem att rekrytera rätt kompetens till kommunen. Med detta i åtanke är behovet att vara en attraktiv arbetsgivare uppenbart. På samma sätt som att medborgarna måste vara ambassadörer för sin kommun är det av yttersta vikt att vår personal är ambassadörer för sin arbetsplats.

Grästorps kommun ska bli en attraktivare arbetsgivare genom att:

- Fortsätta satsningen på vårdskap både inåt i organisationen och utåt mot brukare och kunder.
- En programförklaring för vad vi anser är ett gott vårdskap ska formuleras under medverkan av alla anställda och förtroendevalda.
- Samverkan med högskolan ska vidareutvecklas
- Skapa en arbetsorganisation där vi kan erbjuda alla anställda önskad sysselsättningsgrad och attraktiva arbetsformer
- Det individuella lönesystemet ska användas för att belöna goda resultat och för att kunna rekrytera och behålla personal
- Kompetensutvecklingen ska systematiseras och resurser ska skapas för det genom ett mer aktivt arbete med ansökningar till EU:s sociala fonder

1.3.1.4 Ekonomi

Prioriterade mål	Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Grästorps kommun ska leva upp till begreppet god ekonomisk hushållning				
Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser	Nettokostnad per invånare jämfört med riket, VKV	52 433	50 232	
	Nettokostnad per invånare jämfört med kommuner med 5000-9999 invånare VKV			
	Nettokostnad per invånare jämfört med pendlingskommuner nära större stad VKV			
	Nettokostnad per invånare jämfört med Västra Götalands kommuner VKV			
	Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola		-5,1%	
	Nettokostnadsavvikelse grundskola		-3,4%	
	Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola		-5,1%	
	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg		-8,2%	
	Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg		-5,3%	

Grästorps kommun ska leva upp till begreppet god ekonomisk hushållning

Beskrivning

Begreppet god ekonomisk hushållning finns redan definierat av fullmäktige i fem punkter; resultat, beredskap, risk, likviditet och självfinansierade investeringar. Dessa punkter kompletteras med måluppfyllelse för verksamheten. Om kommunen lever upp till begreppet god ekonomisk hushållning avgörs genom en sammanvägd bedömning av de finansiella målen och verksamhetens måluppfyllelse. För de finansiella målen väger resultatmålet tyngst. För verksamhetsmålen ska bedömningen bygga på om de har nåtts eller har en positiv utveckling. Här är det mål för de budgetmässigt stora verksamheterna i kommunen som förskola och skola, äldreomsorg och social omsorg som väger tyngst. I de rapporter som lämnas vid delårsrapporten samt årsredovisningen ska en sammanvägd bedömning göras av kommunstyrelsen för att avgöra om kommunen levit upp till begreppet god ekonomisk hushållning.

De finansiella målen ska nås genom att:

- Ekonomin är överordnad och sätter ramarna för all verksamhet, investeringar och nya åtaganden och beslut
- En modell som visar hur man bedömer och tydligt redovisar för medborgarna vad de fått för skatten och måluppfyllelse utifrån begreppet god ekonomisk hushållning.
- Alla verksamheter har som överordnat mål att hålla sin budget.

Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Beskrivning

Kommunen har sedan ett antal år tillbaka arbetat med ständiga förbättringar för att öka värdet av de resurser som finns. Förutom att arbeta med kontinuerliga förbättringar kommer vi också stimulera innovationstänk inom våra verksamheter. Vi måste hitta metoder för att släppa lös den kraft som finns bland medarbetarna för att tänka nytt och annorlunda i en lärande och innovativ organisation. Vi ska också ha ett förhållningssätt där det är tillåtet att pröva och ibland misslyckas. Effektivisering handlar inte om att minska personalstyrkan utan om att skapa ett högre värde för varje satsad krona.

Vi ska öka kommunens effektivitet genom att:

- Avsätta medel för utvecklingsarbete, innovationer och digitalisering
- Uppmärksamma enheter som lyckas särskilt bra som inspiration för andra genom att dela ut pris till årets verksamhetsutvecklare, årets innovatör/innovation och årets värdskapare
- Prioritera investeringar som leder till minskade driftskostnader eller uteblivna kostnadsökningar
- Avsätta medel för samverkan inom sex kommuner i västra Skaraborg samt andra former för att skapa resurser för utvecklingsarbete
- Uppmuntra ny teknik och digitalisering som ett medel att öka effektiviteten inom alla verksamhetsområden.

1.3.1.5 Finansiella mål

I kommunallagen framgår att "för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning". Redan 2013 beslutade kommunfullmäktige om vilka områden som ska ingå i definitionen av god ekonomisk hushållning i Grästorps kommun. Beslutet innehåller även riktlinjer för bedömning om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning. I tabellen nedan framgår de fem områden som följs upp och som bedöms ha stor inverkan på kommunens samlade ekonomi och finansiella ställning.

Finansiella mål
Resultat - Årets resultat
Beredskap - Finansiell reserv
Risk - Ränterisker/åtaganden
Likviditet - Betalningsberedskap
Investeringar - Självfinansiering

I budgeten för 2018 uppfylls de finansiella målen med ett undantag. Likviditetsmålet mäts endast i delårsrapport och årsredovisning men bedömningen görs att även det målet uppfylls 2018. Med nuvarande förutsättningar under planperioden kommer dock likviditeten att minska dramatiskt till 2020 om planerad resultatnivå, investeringstakt och nivå på planerad nyupplåning inte omprövas i kommande budgetprocesser.

Det budgeterade resultatet uppgår till närmare +6,7 mkr vilket motsvarar 2,0 procent av de samlade skatte- och bidragsintäkterna.

Medel till en finansiell reserv finns budgeterade i finansförvaltningen och uppgår till cirka 1,2 mkr.

Nyupplåning är planerad med 40,0 mkr under 2018 för delfinansiering av förskolan Backen och beslut finns att omsätta lån med rörlig ränta samt räntebudet lån med kreditförfall under 2018. I övrigt är cirka 51 procent av lånevolymer räntebundna med olika tidpunkter för ränte- och kreditförfall.

Med den budgeterade investeringsvolymen för 2018 så klaras inte en självfinansiering av samtliga investeringar vilket också motiverar en finansiering via upplåning.

Den samlade bedömningen blir att kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning i budget 2018 trots en hög investeringsvolym som delvis måste lånefinansieras. Bedömningen utgår från att resultatnivån uppgår till 2,0 procent trots en sänkning med 0,5 procent jämfört med 2017 och trots att den planerade investeringsnivån stiger kraftigt under 2018 och framåt.

1.3.1.6 Särskilda uppdrag och inriktningar

Prioriterade mål	Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Jämställdhet och likabehandling	Andel utrikesfödda i orten Grästorps		10 %	
	Andelen av det underrepresenterade könet ska öka i kommunens alla verksamheter	1,9 %	5 %	
	Andel underrepresenterat kön av tjänstemän i ledande ställning (kommunledningsgrupp)		40 %	
	Andel underrepresenterat kön bland de förtroendevalda		40 %	
	Andel underrepresenterat kön av förtroendevalda i ledande ställning (presidiet)		40 %	

Jämställdhet och likabehandling

Beskrivning

Mångfald ska genomsyra kommunen och det långsiktiga målet är att mångfalden i kommunen ska avspeglar sig bland kommunens medarbetare. Jämställdhet och likabehandling är områden som ska vara en naturlig del av verksamheten. Genom den nya diskrimineringslagen ställs högre krav på kommunen som arbetsgivare vad gäller arbetet för att främja aktiva åtgärder för att minimera riskerna för diskriminerande behandling. Under året kommer cheferna att få utbildning och inspiration för hur diskriminering kan förebyggas och hur en systematik för det kan se ut.

Genom kommunövergripande mått följs arbetet upp för att göra Grästorps kommun till en icke-diskriminerande organisation där mångfald i alla dess former välkomnas och ses som en tillgång.

1.4 Ekonomi och resurser

1.4.1 Sammanfattning

Budget 2018 innehåller en ökad verksamhetsvolym men det ekonomiska resultatet i budgeten är svagare jämfört med budget 2017. Nettokostnaderna i den löpande verksamheten ökar med 12,0 mkr, från 309,2 mkr till 321,2 mkr. Genom resultatet som budgeteras för 2018 uppfylls kommunallagens krav på en budget i balans. Kommunallagens krav samt resultatmålet i den finansiella

delen i definitionen av god ekonomisk hushållning uppfylls också då resultatet uppgår till +6,7 mkr. Den budgeterade resultatnivån motsvarar 2,0 procent av de totala skatte- och bidragsintäkterna för 2018. För att uppnå god ekonomisk hushållning avseende resultatnivån ska resultatet per definition uppgå till minst 2,0 procent av de totala skatte- och bidragsintäkterna.

1.4.2 Driftbudget

Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-12, § 38, om budgetramar för 2018. Kommunstyrelsen behandlade förslaget till driftbudget för 2018 på sammanträdet 2017-11-08. Nettokostnaderna i den löpande verksamheten i budget 2018 har ökat med 12,0 mkr i förhållande till budget 2017. I budgeten ingår en beräknad ökning av löner (7,4 mkr), priser (2,5 mkr). I beslutet om budgetramen i juni förutsattes en minskning av verksamhetsvolymen med 3,1 mkr vilket motsvarar 1,0 procent av den totala verksamhetsvolymen. I budgetbehandlingen under hösten har verksamheten utökats med 3,0 mkr för att minska de redovisade effekterna i verksamheterna som blev ett resultat av besparingarna. Vidare har de preliminära kapitalkostnaderna justerats med 0,7 mkr och personalomkostnaderna med 1,5 mkr. Trots dessa tillskott i budgeten innebär det fortsatta krav på ytterligare anpassning av verksamheten för att möta de behov som finns i verksamheten. Totalt ökar nettokostnaderna i den löpande verksamheten i budgeten från 309,2 mkr 2017 till 321,2 mkr för 2018. De resurser som står till förfogande under 2018 måste användas effektivt varför det också utgör ett prioriterat mål under perspektivet ekonomi för 2018.

För verksamhetsåret 2017 förväntas ett mindre överskott mot budget i den löpande verksamheten. Prognosen på verksamhetsnivå, efter oktober månads uppföljning, pekar mot ett överskott på ca 0,1 mkr. Riktade statsbidrag, generella statsbidrag för flyktingmottagning, slutlig (2016) och preliminär (2017) avräkning av skatteintäkter och den finansiella reserven som finns budgeterad påverkar också det samlade resultatet för 2017. Detta sammantaget betyder att kommunen bedömer ett resultat på cirka +11,8 mkr för hela 2017. Enligt oktoberprognosen är resultatet cirka 3,7 mkr bättre än det budgeterade resultatet för 2017 som uppgår till +8,1 mkr.

Ett positivt resultat för 2017 betyder att kommande budgetramar kan anpassas till de finansiella mål som kommunfullmäktige fastställt utan att hänsyn behöver tas till regelverket i kommunallagen om att återställa de medel som verksamheten förbrukat för mycket under tidigare år. Genom det prognostiserade resultatet 2017 och den budgeterade nivån för 2018, finns goda förutsättningar att kommunen kan behålla en ekonomi i balans.

Med de planeringsförutsättningar som utgör grunden i beräkningarna för 2019 görs bedömningen att det precis finns utrymme för att täcka ökade kostnader i form av löne- och avtalsjusteringar samt kostnadsökningar i verksamheten och samtidigt uppnå en resultatnivå på 2,0 procent. För 2020 uppstår dock ett underskott i förhållande till resultatnivån på 2,0 procent med nuvarande antaganden i de finansiella beräkningarna. För att behålla kommunens finansiella ställning under hela perioden krävs därför effektiviseringar, kostnads-/intäktsanpassningar med motsvarande ca 1,0 mkr för 2020.

1.4.3 Investeringsbudget

Investeringsutgifterna för 2018 uppgår till 60,5 mkr. Nivån för 2019 är något lägre, 54,0 mkr och för 2020 planeras investeringar för 34,5 mkr. För hela perioden beräknas en investeringsvolym på 148,9 mkr. En nivå som kommunen tidigare inte varit i närheten av sett ur ett historiskt perspektiv. Ett stort projekt som startas upp redan under 2016 är ny- och tillbyggnad av förskolan Backen. Projektet väntas färdigställas under 2018 och beräknas totalt kosta drygt 53 mkr. Under 2018 finns 30,9 mkr avsatta i investeringsbudgeten/-planen för att slutföra byggnationen. Ett annat område under perioden är den fortsatta upprustningen av gator i tätorten där totalt 5,8 mkr avsätts under 2018-2020. En stor investering är planerna på en idrottshall i anslutning till aktivitetscentrum och inomhusskidanläggningen där en förstudie pågår under hösten 2017 för att utreda möjligheterna för att skapa Arena Skubbet. I nuläget är 25,0 mkr avsatta till en ny idrottshall under 2018-2019.

Anslag finns också upptaget för IT-investeringar för fortsatt satsning på nya system och systemutveckling för fortsatt digitalisering av administrativa rutiner, bland annat ärendehantering. Medel för att skapa förutsättningar för en ungdomsgård finns med i investeringsplanen för 2019 och 2020. I planen finns också totalt 11,5 mkr avsatta för upprustning av Lunnevikbadet, ett projekt som kommer att fortgå in på 2021. Varje år budgeteras för investeringar i olika maskiner och utrustning till den tekniska verksamheten. Här finns en plan för utbyte och ersättning av befintlig maskinpark. Ett anslag på 4,0 mkr finns upptaget varje år som ska användas till underhållsåtgärder som är planerade och som enligt definition är underhåll. Här görs således skillnad mellan planerat och akut underhåll.

I investeringsplanen finns oftast medel avsatta för ej specificerade investeringar. Det är medel som kommunstyrelsen kan besluta att disponera och fördela till investeringsprojekt som inte finns i planen eller omfördela till redan befintliga projekt. För varje sådan omfördelning krävs ett separat beslut i kommunstyrelsen. Under 2018-2020 finns inga anslag budgeterade till detta då dessa medel strukits med anledning av att investeringsnivån under perioden redan är historiskt hög.

För större investeringsprojekt avseende om-, till- och nybyggnader samt vissa anläggningar krävs ett igångsättningsbeslut av kommunstyrelsen. För 2018 omfattar det kravet anslaget för idrottshall, Lunnevikbadet och Lunneviskolan. Sedan 2017 finns också kravet för igångsättningsbeslut för familjecentral. Redan nu har också projektet för ungdomsgården lagts in även om den är planerad först under 2019.

För 2019 och 2020 redovisas investeringsutgifter på 54,0 mkr respektive 34,5 mkr. En investeringsnivå runt 65,0 mkr under perioden är rimlig för att klara målet på självfinansiering. I planen ligger i nuläget en investeringsvolym på 148,9 mkr vilket är ca 55,2 mkr högre än nivån för självfinansiering. Med så stora enskilda projekt som förskolor, skola, idrottshall, bad m m är detta inte möjligt utan 65,0 mkr är budgeterad upplåning som en delfinansiering av olika projekt. För 2019 och 2020 utgör de redovisade investeringarna ett planeringsunderlag för kommande budgetprocesser och omprövas inför varje budgetår. En nivå som kan skattefinansieras är nödvändig framöver då investeringstakten legat på en mycket hög nivå de senaste tio åren, med undantag av 2013 och 2015-2016. Skattefinansiering av investeringar över tid är också ett område i bedömningen av om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning i de finansiella målen.

En komplett investeringsbudget för perioden, fördelad på projekt, finns redovisad under avsnittet investeringsbudget respektive kommentarer till investeringsbudget.

1.4.4 Finansiering

Beräkningarna i finansförvaltningen för budget 2018 bygger på en oförändrad kommunal utdebitering med en kommunal skattesats på 21,57 kr. Invånarantalet i kommunen, 2017-11-01, antas i beräkningarna hamna på 5 755 personer. Vid årsskiftet var invånarantalet 5 721 personer. I förhållande till beräkningsunderlaget när budgetramarna antogs i juni är bedömningen lägre (-20 personer) med bakgrund av befolkningsutvecklingen fram till mitten av oktober. Den senaste uppgiften avseende invånarantalet tyder på att antagandet om invånarantalet ligger i nivå med utvecklingen. Utvecklingen fram till nu ligger betydligt högre jämfört med den befolkningsprognos som SCB tog fram under 2013 med 2012 som basår. För 2016 redovisades en ökning med 77 invånare, från 5 644 till 5 721 personer. Förändringen under 2017 uppgår till +25 personer från årsskiftet till mitten av oktober månad fördelat på ett födelsenetto på +1 personer och ett flyttningsnetto på +24 personer.

I beräkningarna ingår också bedömningar av förändringar i utjämningsystemen där uppdateringen av vissa variabler påverkar intäkterna för kommunen. Beräkningarna, som fortfarande är preliminära, för kostnadsutjämnningen, inkomstutjämnningen och utjämnningen inom området lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) slår snabbt igenom på kommunens totala intäktsnivå och har ett direkt samband med förändringar av invånarantalet då kostnader och intäkter fördelas

per invånare.

Finansnettot förbättras något genom låga kostnader för upplåning trots en planerad ökning av lånevolymen under 2018. Detta medför att förutsättningarna förbättras något för att stärka kommunens ekonomiska och finansiella situation. Något mindre av de tillgängliga resurserna går åt till räntekostnader på gjorda investeringar. Detta är en direkt effekt av det mycket låga ränteläget samt en större andel lån med rörlig ränta. Fördelningen mellan lån med rörlig ränta och fast ränta vid slutet av 2018 bedöms vara 50/50. Ränteutvecklingen följs noga då en beredskap behöver finnas om situationen snabbt förändras.

I finansförvaltningen finns medel avsatta till en finansiell reserv. Reserven uppgår till ca 1,2 mkr vilket motsvarar cirka 0,34 procent av de samlade skatte- och bidragsintäkterna eller cirka 10 öre i utdebitering. Kommunfullmäktige beslutade redan 2000-11-30, § 59, ”... att en reserv för oförutsedda kostnader avsätts i finansförvaltningen i samband med upprättande av årsbudget för kommunen. Reservens storlek bör på sikt uppgå till ett belopp som minst motsvarar 0,50 kronor per skattekrona i utdebitering...”. Även i fullmäktiges beslut 2013-11-28, § 80, om finansiella mål för god ekonomisk hushållning framgår att kommunen ska ha en beredskap för minskade intäkter eller ökade kostnader.

Genom att det finns en reserv budgeterad innebär det också att det finns en liten marginal i budgeten för att möta kostnadsökningar eller intäktsminskningar i ekonomin 2018. Reserven disponeras av kommunstyrelsen och kan endast användas för att täcka extraordinära och oförutsedda kostnader i verksamheten som inte bedöms kunna finansieras inom tilldelad budgetram.

1.4.5 Framtiden

Av ekonomirapporten från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, framgår att det råder högkonjunktur i svensk ekonomi efter några år av stark tillväxt. Resursutnyttjandet beräknas stabiliseras på en hög nivå 2018. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget återgå till neutral nivå. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas därför dessa år svagare än normalt. Enligt SKL:s bedömning landar BNP ökningen på 3,4 procent 2017 och sjunker till 2,8 procent 2018. Försvagningen i ekonomin framgår också tydligt i skatteunderlagsprognosen från SKL där ökningen av skatteunderlaget minskar från 4,4 procent 2017 till 3,4 procent för 2018. Åren därefter begränsas tillväxten ytterligare samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar. En stor utmaning finns på arbetsmarknaden, trots att arbetslösheten i riket uppgår till ca 6,5 procent, råder i praktiken full sysselsättning för den inrikes födda befolkningen. Samtidigt har många utrikes födda svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Förutsättningarna i kommunerna blir särskilt ansträngda av att befolkningen i åldersgrupperna där behoven av förskola, skola, vård och omsorg fortsätter att växa samtidigt som den yrkesverksamma delen av befolkningen minskar. Det har länge varit känt att den demografiska utvecklingen tillsammans med ökad efterfrågan av välfärd kommer att innebära ett ökat kostnadstryck. Kommunerna står inför stora utmaningar trots att regeringen ger både generella och riktade statsbidrag till olika områden. Det kommer därför att krävas en rad åtgärder för att kostnaderna inte ska överstiga intäkterna inom ett par års sikt.

Intäktssidan blir allt svårare att hantera i budgetprocessen. Vid sidan av de generella statsbidragen finns drygt 80 riktade statsbidrag som tenderar att driva på kostnadsutvecklingen ytterligare genom omfattande administration. Kommunerna behöver istället mer av generella statsbidrag och bättre framförhållning för att kunna prioritera resurserna till områden där de bäst behövs. Samtidigt som omfattningen av de riktade statsbidragen ökat så har nivån på de generella statsbidragen minskat i omfattning.

Intäktsberäkningarna i budgeten är baserade på senast kända prognoser för skatteunderlag och uppdateringar av generella statsbidrag och utjämningsystem. Genom regelverket för maxtaxor inom olika områden begränsas möjligheten att öka avgiftsfinansieringen. På lite längre sikt kommer

också kommunens löpande pensionsutbetalningar att öka kraftigt om ingenting görs åt det stora pensionsåtagandet kommunen har. Här påverkas kostnadsnivån snabbt då fler personalgrupper i organisationen uppnår brytpunkten för förmånsbestämd ålderspension med anledning av olika satsningar på "lönelyft" i organisationen.

Budgeten för 2018 är svag i jämförelse med 2017 vilket bland annat beror på en minskad resultatinivå, från 2,5 procent till 2,0 procent, vilket motsvarar en minskning på cirka 1,4 mkr. Även den budgeterade finansiella reserven har minskat med 1,2 mkr mellan 2017 och 2018. Visserligen uppfyller kommunen god ekonomisk hushållning avseende resultatmålet men med den lägre nivån på reserven försvagas den finansiella beredskapen. Den höga investeringstakten under de senaste åren innebär också en påfrestning på ekonomin i form av ökade avskrivningar på anläggningsstillgångarna. För 2018 uppgår investeringsvolymen till 60,5 mkr vilket innebär att hela investeringsnivån inte kan skattefinansieras. Att enstaka år budgetera för höga investeringsutgifter kan vara nödvändigt men innebär också ett krav på lägre nivåer för framtiden. Med den budgeterade resultatutvecklingen som kan ses under perioden kommer inte självfinansieringen att uppnås något av åren. Då krävs en betydligt ökad resultatinivå eller väsentligt lägre investeringstakt, eller en kombination av dessa åtgärder.

Under 2018 och framåt krävs fortsatta anpassningar i verksamheten, och/eller intäktsökningar, för att kommunens samlade ekonomi ska hamna på en nivå som motsvarar god ekonomisk hushållning. Med nuvarande planeringsförutsättningar för 2019 och 2020 framgår att när utrymme för löne- och avtalsjusteringar samt kompensation för prisökningar finansierats så kommer resultatinivån att sjunka fram till 2020. Detta framgår tydligt i redovisningen av resultatbudgeten för planeringsperioden.

Behovet av att anpassa kostnaderna genom prioriteringar, omprövning av verksamhet och investeringsnivåer blir därför allt viktigare. Ett viktigt arbete som startas upp under hösten 2017 är Grästorps 5.0. I en lärande och innovativ organisation skapas förutsättningar att tänka nytt och prova nya arbetssätt. Att arbeta med samverkan i olika former och ökad digitalisering skapar förutsättningar att möta de utmaningar som kommunen står inför när en allt större del av det framtida ekonomiska utrymmet går åt till att finansiera ökade lönekostnader och pensionsutbetalningar. Med nu kända förutsättningar är den ekonomiska situationen ansträngd för kommunen under 2018. Redan under kommande budgetprocesser behöver åtgärder vidtas för att säkerställa en ökad resultatinivå till minst 2,5 procent. Denna situation ska också kombineras med verksamhetens behov och kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning.

I den ekonomiska planen redovisas visserligen positiva resultat för både 2019 och 2020 men med en sjunkande nivå som inte uppfyller god ekonomisk hushållning. En helt avgörande del i kommunens samlade ekonomi är att den löpande verksamheten klarar av sitt uppdrag inom den budget som är beslutad.

1.5 Ekonomisk sammanställning

DRIFTBUDGET 2018, PLAN 2019 - 2020 SAMMANSTÄLLNING, NÄMND / VERKSAMHETSOMRÅDE			
	Kostnad	Intäkt	Nettokostnad
Kommunstyrelsen			
Allmän verksamhet	61 150	13 829	47 321
Teknisk verksamhet	95 270	62 043	33 227
Bildningsverksamhet	136 415	16 377	120 038
Social verksamhet	186 081	66 304	119 777
Miljö- och byggnämnd	1 907	1 060	847
Summa	480 823	159 613	321 210

	Budget 2018	Plan 2019 - 2020	
Verksamhetens intäkter:			
Kommunstyrelsen			
Allmän verksamhet	13 829		
Teknisk verksamhet	62 043		
Bildningsverksamhet	16 377		
Social verksamhet	66 304		
Miljö- och byggnämnd	1 060		
Verksamhetens intäkter	159 613	159 613	159 613
Verksamhetens kostnader:			
Kostnadsökningar per år		2 888	3 098
Kommunstyrelsen			
Allmän verksamhet	61 150		
Teknisk verksamhet	95 270		
Bildningsverksamhet	136 415		
Social verksamhet	186 081		
Miljö- och byggnämnd	1 907		
Summa	480 823	483 711	486 809
Övriga poster:			
Finansiering, övrigt	1 150	1 717	2 655
Övriga finansiella poster E 20	280	280	280
Semesterskuld, förändring	0	0	0
Reserverat för avtalsjusteringar, i ram	0	3 336	7 846
Personalförsäkring, pension m m	56 242	57 574	59 014
Kalkylerad personalförs./pension	-69 602	-71 313	-73 066
Administration KPA/PVAB	175	180	185
Pensionsutbetalningar	5 068	5 148	5 249
Försäkringspremie, pensioner	2 100	2 170	3 549
Avsättning till pensioner, skuldförändring	705	729	737
Pensioner, avgiftsbestämd del	9 417	9 842	10 286
Partiell inlösen av ansvarsförbindelse	0	0	0
Löneskatt på pensionskostnader	4 195	4 340	4 809
Kalkylerad kapitalkostnad	-19 963	-19 963	-19 963
Avskrivningar	15 967	17 489	17 914
Verksamhetens kostnader	486 557	495 239	506 303
Verksamhetens nettokostnader	-326 944	-335 626	-346 690

1.6 Resultatbudget

RESULTATBUDGET 2018		PLAN 2019-2020	
	2018	2019	2020
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-326 944	-335 626	-346 690
SKATTEINTÄKTER	251 191	259 080	268 433
STATSBIDRAG/UTJÄMNING	83 196	84 242	85 544
FINANSIELLA INTÄKTER	605	575	550
FINANSIELLA KOSTNADER	-1 216	-1 224	-1 253
RÄNTA PÅ PENSIONER, FR O M 1998	-145	-151	-172
RESULTAT FÖRE EXTRA ORDINÄRA POSTER	6 687	6 896	6 412
EXTRA ORDINÄRA INTÄKTER	0	0	0
EXTRA ORDINÄRA KOSTNADER	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	6 687	6 896	6 412

1.7 Finansieringsbudget

FINANSIERINGSBUDGET 2018		PLAN 2019- 2020	
	2018	2019	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
- Årets resultat	6 687	6 896	6 412
- Just. av- och nedskrivningar	15 967	17 489	17 914
- Just. övriga ej likvidpåverkade poster	1 060	1 090	1 119
- Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	23 714	25 475	25 445
- Ökning/minskning, kortfristiga fordringar	0	0	0
- Ökning/minskning, förråd	0	0	0
- Ökning/minskning, kortfristiga skulder	0	0	0
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	23 714	25 475	25 445
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
- Förvärv av materiella anläggningstillg.	-60 450	-53 950	-34 500
- Försäljning av materiella anläggningstillg.	0	0	0
- Förvärv av finansiella anläggningstillg.	0	0	0
- Försäljning av finansiella anläggningstillg.	0	0	0
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	-60 450	-53 950	-34 500
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
- Nya lån/låneram	40 000	25 000	0
- Amortering av skuld	-5 370	-6 170	-6 570
- Ökning av långfristiga fordringar	0	0	0
- Minskning av långfristiga fordringar	0	0	0
MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	34 630	18 830	-6 570
ÅRETS KASSAFLÖDE			
- Likvida medel vid årets början	27 687	25 581	15 936
- Likvida medel vid årets slut	25 581	15 936	311
Förändring	-2 106	-9 645	-15 625

1.8 Investeringsbudget

INVESTERINGSBUDGET 2018, PLAN 2019- 2020						
Projektreddovisning / detalj						

INVESTERINGSBUDGET 2018						PLAN 2019 - 2020			
	MÅL 2017					BUDGET	PLAN	PLAN	PERIODEN
	1	2	3	4	5	2018	2019	2020	2018 - 2020
KS -allmän verksamhet									
IT-investeringar	X				X	1 500	1 600	1 600	4 700
KS -teknisk verksamhet									
Familjecentral	X	X	X			4 000			2 000
säkerhets-/trygghetsåtgärder	X		X		X	600	400	400	1 400
Centrumutveckling	X			X		500	500	1 500	2 500
Markförvärv					X	4 000			4 000
Brännebacka södra, etapp 3	X			X		750			750
Exploateringsområde, kommande					X	1 000	2 000	2 000	5 000
Kommunförråd, fastighet							4 000		4 000
VA- och gata	X			X		2 000	2 000	1 800	5 800
Maskiner/fordon/utrustning					X	1 200	1 200	1 200	3 600
Lunnevi IP, konstgräs	X	X	X	X		2 000			2 000
Idrottshall	X	X	X	X		3 000	22 000		27 000
Lunnevibadet	X	X	X	X		1 500	6 000	4 000	11 500
Ungdomsgård, lokal							1 500	5 500	7 000
Återvinningscentral, ny placering								500	500
Lunneviskolan	X		X	X	X	3 000	8 000	8 000	19 000
Förskola/skola	X		X	X	X	30 900			30 900
Ambjörnsgården, förskola								3 000	3 000
Mindre investeringar/planerat underhåll						4 000	4 000	4 000	12 000
KS -social verksamhet									
Välfärdsteknologi	X	X			X	500	750	1 000	2 250
Ej specificerade investeringar									
						0	0	0	0
NETTOINVESTERINGAR						60 450	53 950	34 500	148 900

1.9 Kommentarer till investeringsbudget 2018 och investeringsplan/-behov 2019-2020

Investeringsbudgeten för 2018 utgörs av de investeringsprojekt som planeras att påbörjas eller beräknas att genomföras 2018. Beroende på ändrade förutsättningar kan omprioriteringar komma att behöva göras under verksamhetsåret. Den totala investeringsvolymen för 2018 kan också påverkas av ombudgetering av investeringsmedel från 2017 från redan pågående, men ej färdigställda, projekt.

Investeringsnivån för 2018 uppgår till 60,5 mkr och är betydligt högre än 2017 som också var relativt hög: 45,2 mkr inklusive ombudgetering från 2016. Investeringsplanen 2019-2020 är preliminär och ska utgöra underlag för kommande och planerade investeringsåtgärder. I vissa fall behöver även förstudier genomföras och utredningar göras samt kostnadsberäkningar tas fram innan investeringsnivån är känd. Först när resultaten av dessa är framtagna finns en tillräckligt bra grund för den fortsatta planeringen och en säkrare bedömning av investeringsutgiften för respektive projekt.

I kommunens investeringspolicy framgår bland annat att större ny-, till- och ombyggnadsprojekt på fastigheter och anläggningar ska föregås av ett igångsättningsbeslut i kommunstyrelsen innan de påbörjas. Syftet är att få en bättre styrning och kostnadskontroll av större investeringsprojekt. För 2018 omfattar det kravet anslaget för idrottshall, Lunnevibadet och Lunneviskolan. Sedan 2017 finns också kravet för igångsättningsbeslut för familjecentral. Redan nu har också projektet för ungdomsgården lagts in även om den är planerad att startas först under 2019.

Totalt finns 148,9 mkr upptaget i investeringsplanen. Nedan lämnas korta kommentarer till de olika investeringsprojekten.

Kommunstyrelsen / Allmän verksamhet

IT investeringar

Anslaget består till stor del av utgifter för nya verksamhetssystem som t ex ärendehantering och e-arkiv, men även en fortsatt systemutveckling av befintliga verksamhetssystem för en mer digital miljö och effektivare arbetsrutiner.

Kommunstyrelsen / Teknisk verksamhet

Familjecentral

Ett samverkansprojekt pågår mellan kommunen, och Capio vårdcentral för att skapa förutsättningar för en familjecentral som innebär att man kan utnyttja de resurser som finns att tillgå hos de olika huvudmännen bättre. I utredningen som genomförts har även behovet av ett seniorcentra redovisats. Omfattning och innehåll i familjecentral och seniorcentra samt en lokallösning har presenterats för de olika delarna. Utgiften förutsätter ett igångsättningsbeslut (från 2017).

Säkerhets-/ trygghetåtgärder/ brandlarm

Arbetet med säkerhetsfrågor har pågått sedan 2011 och följer en upprättad åtgärdsplan. Anslaget innehåller olika åtgärder för lås- och skalskydd, installationer av brandlarm samt insatser som ökar tryggheten i samhället som exempelvis belysning och övervakning. Under perioden kommer medel att disponeras ur anslaget för en förstärkning av kommunens utrustning för krissituationer och krisledning där MSB, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, är delfinansiär av de planerade åtgärderna. Medel finns avsatta för det fortsatta arbetet under alla tre åren i planen.

Centrumutveckling

När den tunga trafiken leds utanför samhället beräknas ett arbete starta upp med centrumutveckling utefter Södergatan, Torggatan och delar av Storgatan. Arbetet sker i samarbete med handlare och näringsidkare i centrala Grästorps, och målet är att skapa ett trivsamt centrum och handelsstråk runt gator, torget och resecentrum. Anslag finns under alla tre åren i planen.

Markförvärv

Under 2018 finns medel upptagna för markförvärv för att skapa möjligheter för fortsatt utbyggnad av tätorten. Ny mark för exploatering och nya bostäder är nödvändig för att skapa förutsättningar för inflyttning till kommunen.

Brännebacka södra, etapp 3

Under 2018 finns medel för en fortsatt exploatering av den sista etappen (fem tomter) på Brännebackaområdet. Efter detta är hela exploateringen av området slutförd.

Exploateringsområde, kommande

Under perioden finns medel upptagna för en fortsatt exploatering av nya områden för att skapa möjligheter för fortsatt utbyggnad av tätorten. Exploatering och nya bostäder är nödvändigt för att skapa förutsättningar för inflyttning till kommunen..

Kommunförråd, fastighet

Diskussioner pågår för att flytta nuvarande kommunförråd. Syftet är att skapa möjligheter för olika intressenter och företag inom kommunen att expandera samtidigt som teknisk verksamhet kan öka förutsättningarna för samordning av olika funktioner och effektivisera verksamheten.

Va- och gata

För renovering och upprustning av vatten- och avloppsnät samt gator i tätorten finns medel budgeterade för alla tre åren i planen. En besiktning av samtliga gator i tätorten är genomförd och ska tillsammans med övriga underlag ligga till grund för kommande investeringar och prioriteringar. Den beräknade utgiften för dessa projekt uppgått till totalt 5,8 mkr under perioden 2018-2020.

Maskiner/fordon/utrustning

Ett anslag finns årligen upptaget i investeringsbudgeten för att ersätta gamla maskiner och fordon samt annan utsliten utrustning. Utbyte sker efter en fastställd plan inom teknisk verksamhet.

Lunnevi IP, konstgräs

Medel finns anslaget 2018 för utbyte av konstgräset på Lunnevi IP. Det nuvarande konstgräset bedöms vara utslitet. Nuvarande konstgräsplan anlades 2006.

Idrottsbhall

Totalt finns 25,0 mkr anslaget under 2018 och 2019. Investeringen i idrottsbhallen är en del i planeringen och den förstudie som pågår under hösten 2017 kring aktivitetscentrum och inomhusskidanläggningen vid Arena Skubbet. Utgiften förutsätter ett igångsättningsbeslut.

Lunnevibadet

Efter genomförd utredning har olika brister i Lunnevibadet uppmärksammats. Vilka åtgärder som slutligen kommer att genomföras vid badet, och vid vilken tidpunkt, är inte klart. I den aktuella investeringsplanen finns åtgärder beräknade för renovering och upprustning avseende badet, bland annat med anledning av och miljö- och hälsas krav, med totalt 11,5 mkr. Utgiften förutsätter ett igångsättningsbeslut.

Lokaler ungdomsgård

Investeringsmedel finns upptagna 2019 och 2020 för att iordningställa lokaler för ungdomsgårdsverksamhet. Exakt hur dessa medel kommer att disponeras är inte definitivt avgjort då frågan fortfarande diskuteras. Investeringsmedel finns anslagna från 2019 för att påbörja arbetet. Totalt finns 7,0 mkr budgeterade för ändamålet. Utgiften förutsätter ett igångsättningsbeslut (2019)

Lunneviskolan

Med hänsyn till lokalutredningsprogrammet för bildningsverksamheten, befolkningsutvecklingen i

kommunen och förändringar inom förskoleverksamheten kommer behovet av skollokaler att öka och förändras. Under perioden finns 19,0 mkr budgeterade för ombyggnad av Lunneviskolan för att möta de förändrade behoven. Utgiften förutsätter ett igångsättningsbeslut

Förskola/skola

Ett anslag om 30,9 mkr finns 2018 för den fortsatta ny- och tillbyggnaden förskolan Backen. Redan 2014 fanns medel budgeterade för en förstudie för att klarlägga vilka förutsättningar som ska ligga till grund för den fortsatta investeringen. Arbetet har fortsatt under 2015 och 2016 för att komma fram till vilka åtgärder som behöver göras med hänsyn till givna förutsättningar. Under hösten 2016 har upphandling av entreprenör skett och detaljplanering av projektet påbörjades. Byggstart var februari/mars 2017 och investeringen beräknas avslutas under våren 2018.

Ambjörnsårdens förskola

Med hänsyn till lokalutredningsprogrammet för bildningsverksamheten, befolkningsutvecklingen i kommunen och förändringar inom förskoleverksamheten kan behovet av lokaler komma att förändras. Utvecklingen följs noga och ett anslag om 3,0 mkr finns 2020 som beredskap för en tillbyggnad av förskolan Ambjörnsgården för att möta de eventuella förändrade behoven

Planerat underhåll/mindre investeringar

I investeringsplanen finns ett anslag med 4,0 mkr årligen för planerat underhåll. Enligt regelverket för investering och avskrivning ska planerat underhåll betraktas som en investering, beaktat riktlinjer för gränsdragning mellan underhåll och driftkostnad. Till vilka planerade underhållsåtgärder och till vilka objekt som anslaget kommer att användas till styrs av den långsiktiga underhållsplanen som finns framtagna inom den tekniska verksamheten.

Kommunstyrelsen / Social verksamhet

Välfärdsteknologi

I planen finns medel anslagna för att investera i ny teknik, främst inom äldreomsorgens område. Planering för hur den nya tekniken kan användas på ett säkert och tillförlitligt sätt påbörjades redan 2015 och ska pågå under de närmaste åren. Anslaget i budget 2018-2020 kan ses som en markering och att ambitionen finns i verksamheten att använda ny teknik som en kompletterande del i verksamheten.

Ej specificerade investeringar

Varje år i investeringsplanen brukar det finnas ett anslag för ej specificerade investeringar. Detta anslag disponeras av kommunstyrelsen för omdisponering till investeringsprojekt till nya projekt som inte finns med i planen eller för omdisponering/tillskott mellan befintliga och pågående projekt. För varje sådan omdisponering eller ianspråktagande krävs ett separat beslut i kommunstyrelsen. För perioden 2018-2020 finns dock inga medel avsatta för ändamålet då det inte bedömts möjligt då den fastställda investeringsvolymen redan är mycket omfattande, 148,9 mkr eller närmare 50,0 mkr i genomsnitt under planperioden.

2 Allmän verksamhet

2.1 Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

2.2 Nuläge och framtid

Styrkor och svagheter

Allmän verksamhets styrka ligger i att det finns en bra uppföljning, att beslutsvägarna är korta och att medarbetarna och medborgarna är engagerade. En annan styrka är att relationen mellan tjänstemän och de förtroendevalda är god och respektfull. Det finns en enighet mellan de politiska partierna i de övergripande frågorna även om vägvalen dit kan skilja sig åt. I kommunen finns ett gott företagsklimat och konstruktionen med Näringslivssamverkan Grästorp (NSG) har blivit en framgångsfaktor. Till fördelarna hör också att vi bara har en centralort och att all kommunal service finns på ett ställe.

I en liten kommun med en slimmad administration är sårbarheten hög och det är svårt att ha specialistkompetens inom alla områden. Inom verksamheten är medelåldern relativt hög men det pågår en förnyring och hittills har det inte varit några problem att rekrytera personal med rätt kompetens.

En ytterligare möjlighet är att satsa på landsbygden och ta vara på det intresse som finns för att leva nära naturen. Då gäller det att skapa ett attraktivt boende på landsbygden som lever upp till nutidens krav med bredband och övrig infrastruktur.

Utvecklingsmöjligheter och hot/hinder

Det finns en potential att utveckla personalen för att klara fler uppgifter och att stimulera ungdomar att satsa på högskoleutbildning – vilket är ett framtida krav för att få jobb inom den kommunala administrationen. Vi kommer att fortsätta den inslagna vägen att samarbeta med andra kommuner för att tillgodose kommunens behov av kompetens. Att samverka är också ett sätt att effektivisera verksamheten samtidigt som den goda kvaliteten bibehålls. Allmän verksamhet är kanske den verksamhet där samverkanspotentialen är allra störst.

Kommunen kommer att få svårt att rekrytera kompetent personal om inte våra ungdomar vidareutbildar sig till yrken inom vård, skola och omsorg. En åldrande befolkning leder till minskade skatteintäkter och ökat vårdbehov vilket är den största utmaningen inför framtiden. Samhällsutvecklingen med riktade statsbidrag gör den kommunala ekonomin och verksamheten svårplanerad. Det är viktigt att kommunens höga investeringstakt leder till en ökad befolkning så att investeringarna kan finansieras.

Förbättringsområden

Det högst prioriterade området som allmän verksamhet kommer att fokusera på under 2018 är att leda arbetet Grästorp 5.0. Grästorp 5.0 handlar om att skapa en modern och digital välfärdskommun och att ställa om kommunens organisation för att bibehålla och utveckla välfärden trots de demografiska och ekonomiska utmaningar som vi står inför. Ledorden för arbetet kommer att vara värdskap i en lärande och innovativ kommun. Digitaliseringstakten behöver öka betydligt för att kommunal sektor ska hänga med omkringliggande samhälle och sektorer.

Organisationen behöver ställas om till en lärande kommun där tillit, delaktighet och lärande är viktiga ledord. Vi behöver ta steget från medarbetarskap till medledarskap, där alla individer jobbar

under stort eget mandat och med hög inflytandegrad, där alla medledare jobbar med innovationer och ständigt lärande. Det ger en snabb organisation som kan agera som ett stillstim och inte en atlantångare, den kanske viktigaste omställningen av alla för att klara den framtid som håller på att växa fram, där förändringstakten ökar för varje år som går. Allmän verksamhet kommer att vara drivande i arbetet att ställa om hela kommunens organisation.

Ett annat prioriterat område är att fortsätta arbetet med profileringen av varumärket Grästorp. Vår varumärkesplattform ligger till grund för detta. Fokus kommer att ligga på medborgardialog, att vara levande och synlig på sociala medier, massmedia och webbplats. Det är viktigt att vi blir mer digitala och tar steget mot att bli en 24-timmarsmyndighet. Det är också viktigt att skifta från information till kommunikation i vår dialog med medborgarna, från text till bild och film.

Vi vill fortsätta att utvecklas som en attraktiv kommun för företagare och vi vill bibehålla svenskt näringslivs ranking gällande företagsklimatet.

Arbetsmarknadsenheten fortsätter sitt arbete för att förbättra samverkan med det lokala näringslivet. Möjligheterna att matcha företagarnas kompetensförsörjningsbehov med deltagarna inom arbetsmarknadsenheten kommer att undersökas. Deltagare i etableringen utgör en stor del av den målgruppen.

Vi vill fortsätta utvecklas inom näringsliv. Aktivitetscenter/skidtunnel, Geopark, avsiktsförklaringen för Halle- och Hunneberg och projekt kring turistströmmar är viktiga och prioriterade i detta hänseende. Allmän verksamhet ska ta initiativ till och driva utvecklingen inom dessa områden. Ledordet i arbetet gällande turism är hållbart resande och att öka antalet gästnätter.

Grästorp är en utpräglad och vacker landsbygdskommun och vi ska arbeta aktivt för landsbygdsutvecklingen med fortsatt fokus på gröna näringar/ mathantverk, utbyggnad av fiber, vatten och avlopp samt för en levande och attraktiv landsbygdsmiljö med moderna servicelösningar.

2.3 Prioriterade mål

2.3.1 Kund och medborgare

2.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Den allmänna verksamhetens kunder är medborgare och andra som besöker oss, kontakter kommunen eller besöker kommunens hem- eller facebooksidor. Dessutom har verksamheten interna kunder i alla de kommunövergripande processer som verksamheten ansvarar för.

Verksamheten ska alltid ha hög tillgänglighet och ett professionellt förhållningssätt till såväl externa som interna kunder. Det ska tydligt framgå vilken service som kunden kan förvänta sig.

Värdegrunden, som går under begreppet "Värdskap i en lärande och innovativ organisation", ska fortsätta att vara en ledstjärna för verksamhetens utveckling. Allmän verksamhet har också ett övergripande ansvar för att detta arbete bedrivs i alla verksamheter och att även andra organisationer i kommunen inspireras till att göra hela Grästorp till en värdskapskommun.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antal besökare på onsdagar i kulturhuset per år			
Nöjda kunder - Chefer (skala 1-4)		3,7	
Antal ärenden som kommit in via e-tjänster under året	102	300	
Nöjda förtroendevalda (skala 1-4)	3,5	3,5	
Hemsida relativt rikssnitt (Kommunens Kvalitet i Korthet)	85%	78%	
Andel föreningar som är nöjda med samarbetet med kommunen			
Tjänstemäns attityder till företagande (företagsrankning)	8	50	
Andel nöjda medborgare/intressenter med kommunens skriftliga kommunikation (enkät)		80%	
Antal gästnätter under året			

2.3.2 Verksamhet

2.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Allmän verksamhet ska vara delaktig i att skapa förutsättningar för att alla kommuninvånare ska få möjlighet till en ökad fysisk aktivitet i olika former.

Allmän verksamhet har ett övergripande ansvar för Folkhälsorådet, som kartlägger och ger rekommendationer till kommunstyrelsen varje år och även på längre sikt. Det är viktigt att allmän verksamhet beaktar folkhälsorådets rekommendationer för att förbättra folkhälsan.

Satsningen "Hälsa Grästorp" är en viktig del av kommunens hälsoarbete. Hälsa Grästorp ska fortsätta utvecklas för att även allmänheten ska få del av en ökad fysisk aktivitet och där ska allmän verksamhet vara delaktig.

Att vara delaktig och att ha inflytande har stor betydelse för människors hälsa. Därför kommer olika former av medborgardialog prioriteras i Grästorps kommun.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Mäns uppfattning om möjlighet till inflytande i kommunen (Nöjd-Inflytande-Index), medborgarundersökning		55	55
Kvinnors uppfattning om möjlighet till inflytande i kommunen (Nöjd-Inflytande-Index), medborgarundersökning		55	55

2.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Forskning visar att barns och ungas hälsa gynnas om de har ett faktiskt inflytande i frågor som framförallt gäller dem själva. Om barn och unga upplever att de kan påverka de egna livsvillkoren och utvecklingen av samhället uppstår ett samhällsengagemang. För att stimulera detta kommer möjligheten till ungdomars inflytande prioriteras inom deras intresseområden. Detta ska genomföras via sociala medier, t ex facebook-grupper i anslutning till planering av verksamhet och investeringar.

Från och med 2018 arbetar Arbetsmarknadsenheten med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) på uppdrag av bildningsverksamheten. Syftet med KAA är att fånga upp ungdomar i åldern 16-20 år som är på väg att avsluta eller har avslutat sina studier. Ungdomarna ska erbjudas någon form av aktivitet där målet är att de ska komma tillbaka till sina studier. Arbetsmarknadsenheten ska

också fortsätta arbetet för att ge unga arbetslösa (16-24 år) en väg till utbildning eller arbete. Detta arbete sker i samverkan med Arbetsförmedlingen.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Ungdomars uppfattning om möjlighet till inflytande i kommunen(Nöjd-Inflytande-Index), medborgarundersökning		40	40

2.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Inom allmän verksamhet arbetar vi för att kommunen ska vara attraktiv för boende, näringsliv och besökare.

Till en attraktiv kommun hör ett blomstrande näringsliv. Vi ska fortsätta att vara en aktiv och drivande part i Näringslivssamverkan Grästorp (NSG) med fokus på företagsutveckling och etableringsservice och för att kontinuerligt arbeta för tillgång på industrimark och lokaler.

Turism och besöksnäringen ska utvecklas i enlighet med Grästorps kommuns besöksnäringstrategi. Genom områden som affärsutveckling, marknadsföring, evenemang och natur ska vi profilera kommunen tydligare som besöksmål. Detta också i en form av samverkan med fler kommuner. Exempel på pågående samarbeten är Hunneberg, Geopark och Turistströmmar.

Kultur ska ses som en del i alla verksamheter. Allmän verksamhet ska se till att Grästorp erbjuder ett attraktivt och gott kulturklimat som tar till vara på goda initiativ och ger möjlighet för människor att ta del av och/eller medverka. Kulturhuset med bibliotek i centrum ska kännas som varje invånares vardagsrum.

Vi är stolta över grästorpsandan och att vi har 94 aktiva föreningar i Grästorp! Vi vill stötta det ideella föreningslivet i Grästorp genom gott bemötande och inlyssnande. Vi ska också ge möjlighet till dialog både med tjänstemän och politiker.

2.3.2.3.1 Förbättra profileringen av Grästorp

Beskrivning

En varumärkesplattform finns på plats. Nu återstår det att säkerställa att framtida samhällsplaneringen genomsyras av varumärket Grästorp. All marknadsföring ska utgå ifrån varumärkesplattformen för att kunna profilera Grästorp på ett bra sätt.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antal publiceringar under året (lokalmedia)	1 356	1 500	
Antal Gilla-markeringar på Facebook			2 500

2.3.3 Personal

2.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

En huvuduppgift för allmän verksamhet är att utifrån kommunfullmäktiges mål utveckla personalpolitiken i hela kommunen. De viktigaste rör kompetensförsörjning, lönebildning, kompetensutveckling/karriärmöjligheter, jämställdhet och mångfald. Det personalpolitiska arbetet utgår från kommunfullmäktiges övergripande mål att Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som kan rekrytera och behålla den kompetens som verksamheterna kräver.

Det av fullmäktige beslutade inriktningsdokument för innevarande mandatperiod anger riktningen för att vara en attraktiv arbetsgivare. Under 2018 kommer personalchefen att ha en ny framtagen

personalpolicy som riktlinje för sitt arbete.

Arbetet med värdschap kommer att fortsätta genom att involvera medarbetarna och ska kopplas till ett ledarskap som uppmuntrar värdschap i en lärande och innovativ organisation. Under 2018 kommer fokus att ligga på innovation och ett utvecklingsprogram för alla medarbetare håller på att tas fram. Innovation är ett viktigt verktyg för att skapa och forma framtiden.

Samverkan med högskolan behöver utvecklas. Inom många verksamheter fungerar samverkan väl men den kan vidareutvecklas för att vara en väg att arbeta med kompetensförsörjning.

Samverkan med kommunerna i västra Skaraborg är en mycket positiv utveckling och nya områden att samverka kring kommer att diskuteras. Samverkan med de sex kommunerna i västra Skaraborg möjliggör att Grästorp kan arbeta med karriärutveckling på ett helt annat sätt än tidigare.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Nöjd medarbetarindex (NMI)		80	80

2.3.4 Ekonomi

2.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Effektiviseringen av verksamheten ska ske genom utveckling, innovationer och ny teknik. Vad gäller ny teknik kommer det under året att införas ett nytt ärendehanteringssystem, uppgradering av ekonomisystemet, modul för dokumentation vid rehabilitering och införande av ett e-arkiv. Det behöver även påbörjas ett arbete med att förbereda organisationen inför kommande dataskyddsförordning. Det tar tid att arbeta med utvecklingsprojekt och därför är det viktigt att kontinuerligt effektivisera nuvarande arbetsprocesser för att frigöra tid för utveckling.

Allmän verksamhet ska också ha ett kommunövergripande ansvar för att uppmärksamma goda exempel på utvecklingsarbete och innovationer.

Ett annat viktigt medel för ökad effektivitet, minskad sårbarhet och möjliggöra större utvecklingsprojekt är samverkan med i Västra Skaraborg.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antal frigjorda timmar per år	0	100	

2.3.4.2 Hålla budget

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Budgetavvikelse	Nej		

2.4 Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier
Vi lovar att frågor via e-post från medborgare besvaras inom två arbetsdagar
Vi lovar att synpunkter eller klagomål ska besvaras inom två veckor (avvikelse synpunktshantering)
Vi lovar att startsidan på hemsidan ska uppdateras varje vecka

2.5 Ekonomi och resurser

	BUDGET 2018	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
INTÄKTER:	13 829	13 039	14 593
KOSTNADER:	61 150	50 897	50 783
NETTO:	47 321	37 858	36 190

3 Teknisk verksamhet

3.1 Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

3.2 Nuläge och framtid

Basverksamhet

Tekniska verksamhetens uppdrag är att åstadkomma högsta möjliga kvalitet utifrån ekonomiska och personella resurser. Tekniska verksamheten ska behålla nuvarande nivå inom alla ansvarsområden. Detta innebär i stora drag att kostenheten kommer att laga mat från grunden, erbjuda alternativa rätter till barn och unga och ekologiska inköp av livsmedel med mera. Enheten Gata, park, VA kommer att ansvara för en god skötsel, som gräsklippning, snöröjning, lagningar av vägar och gator, vattenläckor i ledningssystem med mera. Fastighetsenheten sköter objekten så att nuvarande fastighetsskick behålls. Teknisk verksamhet har också ansvaret för lokalförhållanden, en fråga och service som är mycket viktig för alla verksamheter. Den förädling som utförs inom verksamheten sker utifrån tilldelade investeringsmedel. Tekniska verksamheten har också ansvar för samhällsbyggnadsfrågor så som exempelvis översiktsplan, detaljplaner, centrumutveckling och annan samhällsplanering.

Styrkor

Tekniska verksamhetens främsta styrkor är korta beslutsvägar och den nära kontakten med allmänheten, vilket gör att många åtgärder kan utföras snabbt och enkelt. Grästorp har en centralort med ett koncentrerat anläggningsbestånd. Personalen är engagerad och har bred kunskap om verksamheten och våra anläggningar. Ledningsgruppen jobbar aktivt med ekonomin och det medför att verksamheten kan hålla budget. Teknisk verksamhet har också en styrka i sin personal. De har under flera år ständigt visat framfötterna med bland annat utveckling, engagemang, kompetens och värde. Detta visar sig på många håll i verksamheten, inte minst på kostenheten där personalen under 2017 blev uppmärksammas för att de lagade Sveriges bästa måltider till våra äldreboenden.

Svagheter

Det ekonomiska underlaget är bättre nu men utrymmet för att minska sårbarheten och öka kapaciteten är fortfarande begränsat. Verksamheten måste avstå från att utföra vissa aktiviteter på enhetsnivå på grund av tids- och resursbrist, och det gäller framför allt på personalsidan. Breddning av personalstyrkan är ett måste för att kunna bibehålla kvalitet och långsiktig uthållighet.

Hot och hinder

- Kommunen har ingen vattentäkt inom kommunens gränser vilket medför långa vattenledningar och hot mot vattenförsörjningen vid haverier.
- Eftersatt underhåll med gamla ledningar är ett fortsatt utsatt område där det finns mycket kvar att göra.
- De alltmer skärpta lagkraven kräver mer personella resurser framför allt inom VA-verksamheten (vatten och avlopp).
- Ett annat orosmoln är de kraftigt stigande livsmedelspriserna under de gångna åren vilka beror på extern påverkan och intern påverkan. Extern påverkan så som missväxt och klimathot och intern påverkan i form av ökade krav på etiska riktlinjer för djurhållning och ökad mängd ekologiska livsmedel.

Utvecklingsmöjligheter

Att fortsätta ta vara på våra medarbetares kompetens och engagemang. Här har cheferna en viktig funktion.

För att uppnå en hållbar ytterligare förbättrad ekonomi kan man ha följande exempel i åtanke:

- Energibesparande åtgärder.
- En högre prioritet på att välja långsiktigt hållbara saker att jobba med samt att utföra dessa på "rätt" sätt.
- Arbeta med att öka avtalstroheten vid inköp inom alla enheter.

Grästorps kommuns prioritering av underhållet via investeringsbudget innebär en positiv utveckling. Trots detta måste vi ha en fortsatt prioritering inom området för att nå en acceptabel nivå.

Arbetet med att skapa tillagning på alla kostenhetens måltidsverksamheter ger många positiva synergieffekter utifrån flera perspektiv.

Förbättringsområden

När det är ekonomiskt fördelaktigt kan vi anställa egen personal istället för köpa konsulter och entreprenörer.

Växa som verksamhet, större möjligheter till ökad flexibilitet.

Avtalstrohet.

Ökad delaktighet inom samverkan med V6-kommunerna, och då på områden där samverkan minskar sårbarheten och samtidigt är en förutsättning för att klara framtidens krav.

Kartläggning av nuvarande arbetsprocesser för att kunna utveckla vårt arbetssätt och identifiera eventuella "tidstjuvar".

Förbättringsarbetet med Grästorp 5.0 där vi jobbar tillsammans med de andra verksamheterna för att kunna bibehålla välfärden i takt med de demografiska och ekonomiska utmaningar som kommer de kommande åren i takt med att färre och färre ska försörja fler och fler.

3.3 Prioriterade mål

3.3.1 Kund och medborgare

3.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Beskrivning

Verksamheten kommer att fortsätta prioritera arbetet med värdskap eftersom vi ser goda effekter i alla områden av detta jobb. Vi kommer också att jobba med att ta ytterligare steg för att bli den lärande och innovativa kommunen.

Verksamheten kommer att jobba med att våra invånare använder våra e-tjänster i större utsträckning, exempelvis vattenavläsning. Vi tror att detta gradvis kommer att öka servicen och tillgängligheten för våra kunder samt bespara oss tid och resurser internt.

Vi vill också fortsätta att utveckla campingen för att öka attraktiviteten och därmed antalet besökare i Grästorps kommun.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Medborgarnas betyg på renhållning relativt rikssnittet (skala 1-100)	71	67	67
Medborgarnas betyg på vatten och avlopp relativt rikssnittet (skala 1-100)	79	79	79
Webbinformation till medborgare relativt rikssnittet	89%	85%	85%

3.3.2 Verksamhet

3.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

Verksamheten arbetar med att öka utbudet av hälsoaktiviteter för både medborgare och medarbetare. Vi tror att ett ökat engagemang för invånarnas hälsa leder till ett rikare liv.

I och med övertagandet av badverksamheten som är en stor och viktigt del för att öka tillgängligheten för alla medborgare att kunna simma, leka och umgås, detta överensstämmer mycket väl med kommunens övergripande mål.

Det är också viktigt att hälsoperspektivet finns med i allt arbete gällande samhällsplanering. Samhällsplanering i sig kan ha ett hälsoperspektiv exempelvis så kommer vi bygga en gång- och cykelväg på Rönnvägen under 2018, något som kan påverka motionsvanor och hälsa positivt.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antalet besökare på badet under året	12 195	20 000	15 000

3.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Det är av stor vikt att framtidens samhällsmedborgare får vara med och påverka samhällsbyggnaden i Grästorp, exempelvis ungdomsgård och centrumutveckling. Vi kommer att jobba vidare med ungdomsperspektivet i verksamheten och ge barn och unga möjligheten att vara med och utforma framtidens Grästorp.

När det gäller badet så är förhoppningen att verksamheten även 2018 ska kunna erbjuda barn och unga fritt inträde och hög tillgänglighet, då vi tidigare har märkt att det är många unga som väljer att bada. Under 2018 kommer badet att renoveras vilket kan innebära försämrade tillgänglighet.

3.3.2.2.1 Förbättra barns och ungas fysiska uppväxtmiljö

Beskrivning

Verksamhetens arbete med om- och tillbyggnad av Lunneviskolan (F-3) och Backenskolan (förskola), både när det gäller inom- och utomhusmiljö, prioriteras för att kunna planera långsiktigt. Detta är något som överensstämmer mycket väl med målet att förbättra uppväxtmiljön för barn och unga i Grästorps kommun.

Verksamheten fortsätter jobba för att öka kvaliteten på skolmåltiderna och hela måltidssituationen. Varje dag erbjuds numera minst tre alternativa maträtter varav minst en är vegetarisk. Valmöjligheten är viktigt då det bidrar till att fler elever hittar en maträtt som de tycker om och äter sig mätta på. Att fler elever äter sig mätta på en näringsriktig skollunch har flera positiva synergieffekter i form av exempelvis bättre skolresultat. Därför fortsätter verksamheten att jobba på det

här sättet.

Verksamheten kommer att vara delaktig i arbetet med den kommande familjecentralen. Familjecentralens huvuduppgift är att fånga upp signaler av ohälsa i tidiga skeden hos våra barn och unga.

Verksamheten fortsätter arbetet med att säkerhetsbesiktiga våra lekplatser samt att utveckla dem efter prioriteringsordning och tilldelade investeringsmedel.

Ett system för systematiskt brandskyddsarbete (SBA) med brandskyddskontrollanter ska utvecklas så att alla verksamheter och fastigheter är uppdaterade 2018.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Matlagning från grunden	95%	85%	85%

3.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

Verksamhetens arbete med att successivt färdigställa exploateringsområdena Skogsglantan och Brännebacka (etapp 2) fortsätter utifrån den omfattning som det byggs nya hus.

Verksamheten ska se över kostnader och resurser för en fortsättning med exploateringen av Brännebackaområdet så att det möjliggör fler tomter (etapp 3, fem stycken tomter). Dessa fem tomter är de sista som är detaljplanerade.

Arbetet med att ta fram nya detaljplaner påbörjades under 2017 och kommer att fortgå under 2018.

Verksamheten kommer att vara delaktig för att svara upp mot våra åtagande vad det gäller flyktingmottagande.

Det planeras för en omfattande centrumutveckling av hela stadskärnan genom att bland annat koppla ihop Resecentrum och Kulturhuset på ett bättre sätt och samtidigt skapa förutsättningar för en populär samlingsplats. Södergatan kommer att bli en stadsgata genom att den tunga trafiken kommer att ledas bort från Södergatan. Om kommunstyrelsen avsätter pengar för att genomföra hela eller delar av förslaget innebär det att ett planarbete behöver göras.

Ett gemensamt arbete har startats för alla intressenter på Hunneberg och Grästorps kommun kommer att aktivt medverka i arbetet för att göra Hunneberg till en exportmogen destination.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antal nyproducerade boenden under året	16	20	
Antal hushåll i kommunen jämför med föregående år			
Medborgarnas uppfattning om tillgänglighet och utbud av bostäder i kommunen relativt riksnittet (medborgarundersökning)			
Utförandegrad av tilldelade uppdrag	39%	100%	

3.3.2.3.1 Förbättra utemiljön i kommunen

Beskrivning

Tekniska verksamheten kommer att arbeta med att förbättra utemiljön ytterligare för våra medborgare och besökare. Detta görs bland annat genom att fortsätta att rensa upp sly och gallra ur våra fina skogspartier i samhället. Verksamheten ska också fortsättningsvis vara noggrann med att behålla den nivå vi har i dagsläget, en nivå som uppskattas av våra medborgare, både vad det gäller gräsklippning, grästrimning och snöröjning med mera.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Medborgarnas betyg på gator och vägar relativt riksnittet (skala 1-100)	56	55	55
Medborgarnas betyg på gång och cykelvägar relativt riksnittet (skala 1-100)	59	55	55
Medborgarnas betyg på kommunens miljöarbete relativt riksnittet (skala 1-100)	65	56	56

3.3.2.3.2 Skapa bättre förutsättningar för kommunalt vatten och avlopp på landsbygden

Beskrivning

Landsbygdens utveckling gällande kommunalt vatten och avlopp är ett område som vi fortsätter att vara delaktiga i genom att bland annat kartlägga och säkerställa kapacitet på avloppsnät och reningsverk. Fortsatt kontakt ska hållas med föreningen. Målsättningen är att vi ska ta emot fler abonnenter under året. Planerade åtgärder för att göra det möjligt är bland annat att göra klart det arbete som redan är uppstartat, samt att starta nya åtgärder för att minska det ovidkommande vattnet som reducerar kapaciteten på reningsverket. Verksamheten ska vara delaktig inom de samverkansområden (V6) som är aktuella och stämmer med väl överens med kommunens ställda mål och kommande krav inom detta område.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antal nya VA-abonnenter utanför verksamhetsområde (innevarende år)	0	50	30

3.3.3 Personal

3.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

För att vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att kunna erbjuda attraktiva tjänster med hög sysselsättningsgrad där en liten grad av tjänsterna är köpta. Ett sätt att åstadkomma det är att samarbeta med andra kommuner.

Verksamheten kommer att ta fram kompetensutvecklingsplaner inom enheterna så att det blir möjligt med en långsiktig planering när det gäller kompetens och behov inom verksamheten.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Nöjd medarbetarindex (NMI)	80	80	80

3.3.4 Ekonomi

3.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Andel inköpta ekologiska livsmedel		27%	28%
Kommunens byggnaders normalårskorrigerade energiförbrukning (kwh/kvm, år)		167	164
Årets energisparåtgärder (kwh/år)		213 000	
Ökad andel vegetabilier i måltiderna (minskat kött)			

3.3.4.2 Hålla budget

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Budgetavvikelse	Nej		

3.4 Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier
Snöröjningsarbete ska påbörjas vid snödjup som överstiger 6 centimeter där kommunalt ansvar gäller
Gräsklippning ska ske när gräsets längd överstiger 7 centimeter
Efter larm och jour-/beredskapstid ska insats vara påbörjad inom 30 minuter
Säkerhetsbesiktningar av lekplatser ska utföras i egen regi vid minst två tillfällen per år
Obligatorisk ventilationskontroll (OVK) genomförs på alla kommunens fastigheter
Vi lovar att frågor via e-post från medborgare besvaras inom två arbetsdagar

3.5 Ekonomi och resurser

	BUDGET 2018	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
INTÄKTER:	62 043	57 732	61 953
KOSTNADER:	95 270	88 155	88 848
NETTO:	33 227	30 423	26 895

4 Bildningsverksamhet

4.1 Vision 2020

Grästorps har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

4.2 Nuläge och framtid

Det finns en bred enighet och politisk vilja att utveckla Bildningsverksamheten till en modern verksamhet med framtiden i sikte. Styrkan ligger i korta och snabba beslutsvägar och en strävan att tillsammans ta nya steg. Allas engagemang med Grästorps bästa för ögonen bidrar till organisationens måluppfyllelse och resultat nu och framåt.

Bildningsverksamheten omfattar lagstadgade skolformer inom förskola, förskoleklass, grundskola och grundsärskola för årskurs 1-9 och fritidshem samt frivilliga skolformer såsom Musikskola och Kvällskvisten för kvälls- och nattomsorg. Verksamheten strävar efter att ligga i topp när det gäller meritvärde och behörighet till gymnasiet och flera mätningar visar att Grästorp är inne i en positiv trend med förbättrade resultat. Grunden läggs i tidiga insatser i de yngre åren och verksamhetens helhetsperspektiv på barnet och elevens lärande från förskola till årskurs 9. Undervisningen genomsyras av ett entreprenöriellt och kooperativt lärande i meningsfulla sammanhang i samarbete med näringslivet. Tillsammans med normbrytande, demokratiska och digitala processer skapar vi framtidens världsmedborgare. De frivilliga verksamheterna är en service som ger mervärde för kommunens invånare och de kommunala riktlinjerna ger förutsättningar för kvalitet i genomförande.

Grästorps kommun samarbetar med kommunerna i Skaraborg samt Kunskapsförbundet Väst när det gäller gymnasieutbildningar. Vuxenutbildningen anordnas av Campus Västra Skaraborg i Lidköping. SFI ges på hemmaplan i Grästorp medan övriga vuxenutbildningar ges i Lidköping eller i någon av V6-kommunerna.

Bildningsverksamheten arbetar med de två visionerna "Värdskap med hjärta och kunskap i en lärande och innovativ organisation" samt "Skola 2020 - en modern skola i framtiden". Bildningsverksamheten är en värdestyrd organisation utifrån värdskap, lärande och innovation. Vi arbetar utifrån ett styrkebaserat och systemteoretiskt förhållningssätt där delaktighet, samskapande och helhetsperspektiv genomsyrar vårt arbete och våra processer.

Grästorps kommun är en attraktiv arbetsgivare. Samtidigt som tillgången på behöriga förskollärare och lärare minskar ser vi möjligheter att ställa om till kompletterande kompetenser och resurser. Det kollegiala lärandet är viktigt och kompetenshöjande insatser ges för personal under 2018, bl.a. kring ledarskap i klassrummet med fokus på digitalisering och Läslyftet.

Den fysiska lärmiljön är en förutsättning för lärandet och ombyggnation av förskolans och skolans lokaler pågår sedan ett par år tillbaka. Under sommaren 2018 är Backens förskola klar för inflyttning och under hösten 2018 påbörjas ombyggnationen av Lunneviskolan med plats för en modern lärmiljö och flexibel organisation.

Demografin förändras under kommande år och ställer nya krav på vår omställningsförmåga till en verksamhet med fortsatt hög kvalitet. Andel barn och äldre ökar medan andel av befolkningen som arbetar minskar. Detta gör att vi ökar kostnaderna samtidigt som vi minskar intäkterna. Vi står också inför stora och snabba samhällsförändringar utifrån digitaliseringen vilket påverkar de barn och elever som går i förskolan och skolan idag och det yrkesliv de kommer att möta. Med sikte på

framtiden, demografibehoven och digitaliseringen ställer vi om verksamheten till Grästorp 5.0 där vår vision om värdskap och innovativa förmåga bidrar till att hitta nya värdeskapande sätt. Omställning och lärande pågår kontinuerligt i små steg. Vi transformerar undervisningen och lärandet och sätta fokus på de förmågor som är viktiga i den digitala dimensionen. Inom digitaliseringen ryms möjligheter och positiva effekter. Den digitala kompetensen finns hos alla och vi använder digitaliseringens möjligheter i barn, elevers och personalens lärande och ökar kvaliteten i vår administration.

Det systematiska kvalitetsarbetet innehåller stödjande strukturer och är ett verktyg för att få syn på styrkor genom uppföljning, analys och bedömning. Det systematiska kvalitetsarbetet sker genom kollegialt lärande och dialog.

Förbättringsområden

Vi bygger vidare:

- Värdskap och värdeskapande
- Styrkebaserade och systemiska metoder och arbetssätt
- Lärande och innovativ organisation
- Framtida lärmiljöer
- Samskapande och interaktion
- Digitalisering i lärande och administration
- Samarbete med näringslivet i meningsfulla sammanhang
- Systematiskt kvalitetsarbete

4.3 Prioriterade mål

4.3.1 Kund och medborgare

4.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Nöjda vårdnadshavare skola/förskola		85%	85%
Andel nöjda vårdnadshavare i förskolan			85%
Andel nöjda vårdnadshavare i förskoleklass			85%
Andel nöjda vårdnadshavare årsk 1-9			85%
Andel nöjda vårdnadshavare grundskolan			85%

4.3.1.1.1 Kunder och medborgare möts av kulturella och kreativa aktiviteter

Beskrivning

Musikskolan är en service som ger mervärde för kommunens invånare. De kommunala riktlinjerna ger förutsättningar för kvalitet i genomförandet.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Antal elever i musikskolan	147	140	140

4.3.2 Verksamhet

4.3.2.1 *Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet*

Vi har ett främjande och förebyggande hälsoarbete för barn, elever och personal. Förebyggande hälsoarbete för barn och elever inkluderas i hög grad i det ordinarie arbetet i förskolan och skolan. Vi skapar rörelseglädje genom utevistelse på förskolorna, rastaktiviteter i grundskolan samt undervisningens arbetssätt och kulturella inslag som tex dans. Det är vanligt med rörelse invävt i undervisningen genom uteaktiviteter och vistelse i naturen.

Ett förebyggande hälsoarbete för personal finns på Lunneviskolan i form av PRIO. Syftet är att ha ett hälsoperspektiv på arbetsmiljön, den inre arbetsorganisationen och den lärande organisationen. I syfte att minska stress och arbetsbelastning samt öka frisknärvaron prioriterar Lunneviskolan pedagogisk planering, dokumentation, vikarieprocessen och tydligare inköpsprocess. Arbetet bygger på enhetens styrkor med hög trivsel, ett gott arbetsklimat mellan personalen och personalens höga förtroende för eleverna och förstärker arbetet kring undervisningens kvalitet och elevernas måluppfyllelse.

Kommunens värdestyrning har ett förebyggande hälsoperspektiv som får personalen att växa och må bra. Visionen om värdskap i en lärande och innovativ organisation baseras på delaktighet och samskapande där vi tillsammans arbetar i ständiga kollegiala lärande- och delaloppar i små steg genom tät kommunikation och dialog.

4.3.2.2 *Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen*

4.3.2.2.1 *Barn och elever möts av en utmanande pedagogisk miljö med trygghet och lust att lära*

Beskrivning

Verksamheten präglas av trygghet och studiero inom alla skolformer och på alla enheter genom normbrytande och demokratiska processer. Varje enhet har ett främjande och ett målstyrt förebyggande arbete samt rutiner för anmälan, utredning och åtgärder när en kränkning uppstår. Alla kränkningar anmäls till förskolechef och rektor och vidare till huvudmannen enligt den rutin som är framtagen under 2017.

Lärares ledarskap är förutsättningsskapande för lärmiljön och elevernas lärande. Utbildningen på Nya Centralskolan om lärares ledarskap med fokus på digitalisering i samarbete med Högskolan Väst fortsätter under våren 2018.

Den digitala kompetensen hos alla bidrar till digitaliseringens positiva effekter i lärandet och i administrationen. Vi stödjer barnets och elevens lärande från förskola till årskurs 9 samt övergångar mellan skolformerna. Vi har särskilt fokus på tidiga insatser och har en pedagogisk planering och dokumentation som synliggör elevens lärande. Digitaliseringens styrkor och möjligheter tillvaratas i arbetet med elevernas lärande. Inom digitaliseringen av förskolan och skolan finns tillgång till relevanta, fungerande och kostnadseffektiva verktyg och infrastruktur.

Både de digitala och fysiska lärmiljöerna är medvetna, nytänkande och flexibla pedagogiska miljöer som stödjer lärandet och förmågorna. Förskolans och skolans lokaler är pedagogiska lärmiljöer som bidrar till att skapa och stödja trygghet och lust att lära. Backens nybyggda förskola tas i

bruk i augusti 2018 och ombyggnation av Lunneviskolan påbörjas under hösten 2018. Lokalför-sörjningsplanen ligger till grund för nybyggnation och ombyggnationer och revideras två gånger per år tillsammans med aktuellt barn- och elevantal.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Elevers syn på skolan och undervisningen i årsk 5		90%	85%
Elevers syn på skolan och undervisningen i årsk 9		85%	85%
Varje skolform och enhet har ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling			100%
Digitaliseringen används för att tydliggöra förskolan och skolans planering samt stödja och synliggöra barnen och elevernas lärande			100%

4.3.2.2 Alla elever når målen i samtliga ämnen och stimuleras till toppresultat

Beskrivning

Den tidiga inläringen av de grundläggande färdigheterna tala, läsa, skriva och räkna är högt prioriterat då dessa utgör grunden för allt lärande och vidare kunskapande.

Vi står inför stora och snabba samhällsförändringar utifrån digitaliseringen. Detta påverkar de barn och elever som går i förskolan och skolan idag samt det yrkesliv de kommer att möta framöver. Vi transformerar undervisningen och lärandet och har fokus på de förmågor som är viktiga i den digitala dimensionen. Undervisningen genomsyras av ett entreprenöriellt och kooperativt lärande i meningsfulla sammanhang i samarbete med näringslivet. Tillsammans med normbrytande och demokratiska processer skapar vi framtidens världsmedborgare.

Det systematiska kvalitetsarbetet finns på alla nivåer, från varje enskild elev och pedagog till huvudman, och har särskilt fokus på analys och uppföljning. Analysen synliggör styrkor och det som fungerar vilket delas och görs mer av. Vi skapar verksamheten genom att "se det goda och låt det växa" samt en "lust att lära i en lärande kultur". I denna kultur får varje barn, elev och personal möjlighet att lära, tillsammans med och av varandra. Verksamheten och lärandet tar utgångspunkt i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet	87,2%	100%	100%
Meritvärde åk 9	231,3	230	
Andel elever som fullföljer sina studier på gymnasieskolan inom fyra år			70%
Andel elever som kommer in på sitt förstahandsval på gymnasiet			75%
Andel elever som når minst godtagbara kunskaper i sv/sva i årsk 3	81%	100%	100%
Andel elever som når minst godtagbara kunskaper i ma i årsk 3	75%	100%	100%
Andel elever som når minst E i alla ämnen i årsk 6	90%	100%	100%
Andel elever som kan läsa meningar i enkla, bekanta och elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt i sv/sva i årsk 1			100%
Andel elever som i en problemlösningssituation kan göra ett val av Lösningstrategier i addition och subtraktion inom talområdet 0-20. Eleven kan visa sin lösning på olika sätt exempelvis genom att rita, skriva, matematiska symboler etc.			100%
Andel elever som förstår vad texten handlar om och känner igen en del ord i förskoleklass			100%
I vår förskola får barnen möjlighet att utveckla sitt språk och sin förmåga att kommunicera och förmedla upplevelser, erfarenheter och idéer			100%
I vårt fritidshem ser vi utforskande, nyfikenhet och lust att lära som en grund för verksamheten			100%
I vår grundsärskola tar vi ansvar för att de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås får ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling			100%
Förskola och skola samarbetar med näringsliv och andra verksamheter i meningsfulla sammanhang som berikar lärandet			100%

4.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

4.3.3 Personal

4.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Skicklig och kompetent personal är en förutsättning för att skapa kvalitet i verksamhetens samtliga skolformer och områden. Kommunens personalstrategi bidrar till att behålla, utveckla och rekrytera personal. Strategin går hand i hand med den lärande och innovativa organisationen där vi lär av och med varandra och alla ges utrymme att växa. Arbetet med värdskap stärker trivsel och arbetsmiljö, vi tillvaratar organisationens styrkor och vi uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Nöjd medarbetarindex (NMI)	75	70	70

4.3.4 Ekonomi

4.3.4.1 *Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser*

4.3.4.2 *Hålla budget*

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Budgetavvikelse	Ja		

4.3.5 Nationella mål

4.3.5.1 *Normer och värden*

4.3.5.2 *Delaktighet, inflytande och samverkan*

4.3.5.3 *Kunskaper, utveckling och lärande*

4.3.5.4 *Bedömning och systematiskt kvalitetsarbete*

4.4 Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier
Garanterad förskoleplats inom fyra veckor
Näringsriktiga skolmåltider
Kvällskvisten genomförs enligt fastställda riktlinjer
Musikskolan genomförs enligt fastställda riktlinjer
20 timmars allmän förskola erbjuds alla barn

4.5 Ekonomi och resurser

	BUDGET 2018	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
INTÄKTER:	16 377	18 579	21 492
KOSTNADER:	136 415	143 616	140 800
NETTO:	120 038	125 037	119 308

5 Social verksamhet

5.1 Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

5.2 Nuläge och framtid

Styrkor – Social verksamhet präglas av ordning och reda, har kontroll på gällande lagkrav, dokumentation och struktur i arbetet. Verksamheten ligger i framkant vad gäller kunskap och ansvarstagande. En styrka i Social verksamhet är de korta kommunikations- och beslutsvägarna. Det finns hög kompetens i de olika grupperna och olika kompetenser har sina respektive ansvarsområden. Det finns möjlighet till kompetensutveckling utifrån en vilja och avsatta medel i budget. Det är ett öppet och positivt arbetsklimat i alla led och personalen är mer delaktiga och involverade än tidigare. Personalstaben är stabil, många har arbetat länge i social verksamhet, är engagerade och ser möjligheter. Utökning av resursteamet har inneburit att verksamheter som varit i behov av många timvikarier nu fått mer permanenta vikarier som känner verksamheten väl. Personal har förmåga att prioritera i vardagen och det finns en kostnadsmedvetenhet. Lojalitet, ansvar och värdskap är synligt i verksamheten och man berömmar varandra. Det är många som bidrar till trivseln och det finns en nyfikenhet och flexibilitet. En mer personcentrerad vård- och omsorg bedrivs idag. Brukaren är i fokus. Anhöriga involveras och efterfrågas mer i vardagsarbetet. Politiker och tjänstemän samverkar bra. Lokalerna är ändamålsenliga.

Svagheter – Personal på flera enheter har ett tätt schema som bara räcker till att utföra själva insatsen, det saknas tid för exempelvis reflektion och dokumentation. Det är stor fixering kring tid och det skapar tidspress. Dagligen görs muntliga rapporter som leder till brister i informationen till hela gruppen. Mobila lösningar som underlättar dokumentation saknas. Informationsöverföringen är ostrukturerad och viktig information kommuniceras ibland enbart muntligt. Verksamheten har dåligt stöd från tekniken, datorer/uppkopplingar är långsamma och det är mycket strul med inloggningar.

Politiken upplever att möten med tjänstemän och utförare har förändrats på ett negativt sätt då det nu är kortare mötestider och fler beslut ska tas på mindre tid vilket kan medföra stress. Uppföljningen till politiken kring hur verksamhetens förbättringsarbete och utvecklingsfrågor bedrivs sker i för liten utsträckning. Verksamheten är dålig på att se och följa upp nyttoeffekter vid förändringar av organisation eller införande av ny teknik etc. Goda exempel sprids inte. Omvärldsbevakningen är låg vilket kan bero på att det inte prioriteras eller är tydligt vilka som har ansvar för att göra den.

Timvikarier har få möjligheter till delaktighet, informationsutbyte och kompetensutveckling. Det finns fortfarande en stor grupp som inte upplever att man har önskad sysselsättningsgrad. Det pågår en "lönerekryteringskarusell" i samhället i stort inom bristyrken. Social verksamhet är påverkad av den.

Grästorp har flera olika parter i regionen att samverka med på grund av det geografiska läget vilket skapar otydlighet.

Verksamheten har få resurser och till viss del otydliga strategier för att hantera att det framöver blir fler äldre samt fler yngre med beroendeproblematik.

Möjligheter – En viktig väg i utvecklingsarbetet är att fånga hela personalens engagemang i en gemensam riktning. Digitalisering gör det möjligt för brukare med funktionsnedsättning att vara mer självständiga. Det kan även bidra till att effektivisera verksamheter. Användarvänlig teknik och alternativa kommunikationsvägar behöver utökas. Det finns många möjligheter genom samverkan internt samt med andra verksamheter i kommunen, externa aktörer och V6-kommunerna. Gemensamma upphandlingar effektiviserar och kvalitetssäkrar. Samverkan med anhöriga inklusive involvering och lyssnande ökar delaktighet och trygghet.

Praktikanter och studenter bidrar till mångfald. Det är viktigt att fånga upp nyutbildade och ta vara på den erfarenhet som finns i verksamheten idag. Timvikarier behöver tas tillvara bättre och få ta del av kompetensutveckling. Nya utbildningar bedrivs i närområdet till exempel specialistutbildad undersköterska i välfärdsteknologi och fler möjligheter har öppnats för att öka spetskompetensen i verksamheten. Omvärldsbevakning och studiebesök måste nyttjas för innovation och lärande i verksamheten. Andra kommuner kan bjudas in för erfarenhetsutbyte. Relevanta kvalitetsmål behöver regelbundet följas upp och användas i verksamhetsutvecklingen.

Arbete med se över tjänstgöringsgrader/arbetstider och höja frisktalerna kan bidra till att fler upplever att man har en bra arbetsmiljö. Frivilligresurser behöver fortsatt tas tillvara och möjlighet till nyskapande jobb ses över.

Hot eller hinder – Den demografiska utvecklingen som medför att antalet äldre ökar och färre förvärvsarbetare är en stor utmaning för framtiden. Nya lagar, bland annat snabbare utskrivningsprocess från sjukhus ställer krav på en flexibel organisation för hemtagning och stödresurser på hemmaplan*. Statliga stimulansmedel förändras och gör det svårare att planera verksamheten. En kostnadsövertagning från stat till kommun inom personlig assistans* kan påverka den kommunala budgeten. Det kommer fortsatt vara stora svårigheter att kunna rekrytera personal som har rätt kompetens och ha tillräckligt med timvikarier. När utvecklingen går fortare blir det svårare att hinna med kompetensutveckling vilket minskar kunskapsnivån i verksamheten.

Det är brist på bostäder och lämpliga lokaler för att starta boende för brukare med beroende och/eller psykiatriska svårigheter. Utanförskap och klyftor i samhället ökar och toleransen för olikheter minskar i omvärlden.

Förbättringsområden

Verksamheten behöver fånga nya idéer och nyttja ny teknik (digitalisering) som främjar utvecklingen och kundernas behov. Detta ligger i linje med kommunens värdegrund om värdegrund. Arbetsmetoder som Individens behov i centrum (IBIC) ger stöd för att sätta fokus på brukarens behov. Personcentrerad vård har i studier visat sig ha stor påverkan även på arbetsmiljö och trivsel.

Den lilla kommunen har svårt att konkurrera med pengar utan måste hitta nya sätt genom till exempel god arbetsmiljö, kompetensutveckling och möjlighet att bidra till verksamhetens utveckling. Det är viktigt att alla medarbetare blir lyssnade på när idéer lyfts fram för att utveckla verksamheten och att alla känner delaktighet. Social verksamhet behöver fortsätta involvera medarbetare och öka delaktigheten. Det kräver också tydlighet kring att som medarbetare är man med och tar ansvar och arbetar tillsammans för att utveckla och effektivisera verksamheten. Att våga ta höjd och prioritera en utveckling av ledarskapet ytterligare är en viktig möjliggörare.

Det förebyggande arbetet med fokus på hälsa inom alla områden behöver ökas för att klara den demografiska utvecklingen och effektivisera verksamheten. Det är även viktigt att ha fokus på personalens arbetsmiljö utifrån ett hälsoperspektiv. Vårdskapsarbete med ett salutogent förhållningssätt i social verksamhet måste fortsätta och vidareutvecklas. Den systemiska uppföljningen av beslutade insatser behöver förbättras och ligga till grund för verksamhetsutvecklingen. Strategier för framtidens utmaningar, bland annat den demografiska utvecklingen, behöver tydliggöras, följas upp

och vidareutvecklas.

Möjligheter att bedriva verksamheten på alternativa sätt med bibehållande av kvalité, patient- och rättssäkerhet behöver ses över utifrån Grästorp 5.0. Vidare behöver det förebyggande arbetet utökas liksom möjligheter att nyttja alternativa sysselsättningsåtgärder genom en närmare samverkan med arbetsmarknadsenheten.

5.3 Prioriterade mål

5.3.1 Kund och medborgare

5.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	97%	90%	90%
Andel som sammantaget är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten, bland de 25 procent bästa i Sverige (Kolada)	92%	90%	90%
Andelen nöjda brukare inom bostad med särskild service LSS (egen mätning picto stat)	71,43	80%	-
Andelen nöjda brukare inom daglig verksamhet LSS (egen mätning picto stat)	-	-	80%
Andelen nöjda brukare med personlig assistans LSS (egen mätning)	-	-	90%
Andelen nöjda kunder (IFO) - ekonomiskt bistånd (egen mätning)		80%	80%
Andelen äldre som upplever att det är lätt att träffa en sjuksköterska vid behov på särskilt boende (HSL-mått)	96%	90%	90%

Det sker ingen mätning inom bostad med särskild service LSS 2018

5.3.1.1.1 Kvalitetssäkring utifrån insats och patientsäkerhet

Beskrivning

Social verksamhet ska ha särskilt fokus på uppföljning av insatser och konsekvenser för att veta att man är på rätt väg och säkerställa en trygg styrning.

Social verksamhet ska arbeta med bästa tillgängliga kunskap, ta del av forskning och ta vara på brukarnas medverkan och inflytande (evidensbaserad praktik). Detta är ett led i att kvalitetssäkra beviljade insatser.

Social verksamhet ska öka kvaliteten på genomförandeplanerna då kvantiteten ligger på en bra nivå.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Andel utredningar i äldreomsorgen som genomförts med stöd av IBIC	60%	60%	100%
Andel brukare som har en aktuell genomförandeplan (intern mätning enhetsvis)			100%
Antal utförda valideringar av smärtskattning i Svenska Palliativregistret		70	70

5.3.2 Verksamhet

5.3.2.1 Det förebyggande hälsoarbetet prioriteras och genomsyrar all verksamhet

5.3.2.1.1 Utveckla hälsoperspektivet för äldre

Beskrivning

En viktig hälsoaspekt är att behålla sin självständighet och integritet så långt som möjligt. Kvarboendeprincipen är ett sätt att få det stöd och den hjälp man behöver i det egna hemmet. Då det inte längre är möjligt att bo kvar i det egna hemmet är fortsatt utveckling för självständighet och integritet en viktig faktor inom särskilt boende. Inom begreppet e-hälsa finns digitala tjänster som ska underlätta möjligheten för äldre att bo kvar i sin hemmiljö, få stöd till egenvård och bättre hälsa samt ges stöd till fortsatt aktivt och socialt liv. Det kan bli en utmaning att bibehålla och/eller öka upplevelsen av äldres trygghet och välmående i samband med välfärdsteknologin.

Social verksamhet har under flera år haft som mål att utveckla hälsoperspektivet för äldre genom att erbjuda möjlighet till attraktiva boenden som erbjuder närhet, trygghet och möjlighet att känna sig hemma var man än bor. Möjligheter till fler trygghetsboenden och andra boendeformer i Grästorp kommun utreds tillsammans med Trygga hem i Grästorp. Planering pågår kring att skapa en central plats för möte, social samvaro och aktiviteter för äldre via ett seniorcentra i nära anslutning till vård- och omsorgsboenden i Grästorps kommun.

Det är viktigt att också utveckla den mentala hälsan så att människor upplever sin tillvaro som meningsfull, att de kan använda sina resurser väl, att de kan vara delaktiga i samhället och att de har förmåga att hantera livets vanliga motgångar.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - gott hälsotillstånd, andel (%)	26%	30%	30%
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd kommun, andel %		70%	70%
Antal nya och implementerade digitala lösningar under året som främjar äldres hälsa	2	2	2

5.3.2.2 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Invånare 0-20 år som var föremål för individuellt biståndsbedömda öppna insatser		1,5 %	1,5 %
Antal besökare i snitt per månad på öppna förskolan (Familjehuset Agera)			15
Andel 4 åringar som uppfyller nivån vid fyraårskontrollen på BHV			60%

5.3.2.3 En attraktiv kommun och ökat bostadsbyggande

5.3.3 Personal

5.3.3.1 Grästorps kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Nöjd medarbetarindex (NMI)		75	75
Andel personal som har önskad sysselsättningsgrad NMI	65,8%	90%	90%
Antal personer som fått praktik i social verksamhet som en arbetsmarknadsåtgärd under året	7	6	6
Andel nöjda praktikanter/studenter under året	100%	95%	100%
"Frisknärvaron" i social verksamhet		93%	93%

5.3.3.1.1 Alla medarbetare ska vara involverade i sin egen och verksamhetens utveckling

Beskrivning

Det är viktigt att lyssna på medarbetarna när mål sätts för medarbetarnas och verksamhetens utveckling. Medarbetare ska ges möjlighet till att vara delaktiga på riktigt. Verksamheten måste lita på att medarbetare kan och vill vara involverade och ta ansvar. När medarbetare är behövda och uppskattade förmedlar de en positiv känsla även till kunder och medborgare. Det är i samverkan mellan politiker och medarbetare som förutsättningarna för involvering och utveckling skapas.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Andel personal som upplever att deras arbetsplats prövar nya idéer och lösningar	71,3%	75%	75%
Andel personal som anser att det på arbetsplatsen görs omvärldsbevakning (Internt och externt) för att själva kunna utvecklas på bästa sätt	52,9%	50%	60%

5.3.4 Ekonomi

5.3.4.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare (VKV) relativt rikssnittet			
Kostnad hemtjänsten äldreomsorg kr/ brukare relativt rikssnittet (VKV)			
Kostnad individ- och familjeomsorg relativt rikssnittet, kr/inv (VKV)			
Kostnad äldreomsorg relativt rikssnittet, kr/inv 65+ år (VKV)			
Kostnad insatser för personer med funktionsnedsättning totalt (SOL LSS SFB HSL) minus ers från f-kassan enl. SFB, kr/inv (N25006) kontra rikssnittet			

5.3.4.2 Hålla budget

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Budgetavvikelse	Nej		

5.4 Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier
Vi garanterar att när du tackat ja till erbjudande om genomförandeplan görs denna tillsammans med dig inom 30 dagar. Planen följs upp minst var sjätte månad
Vi garanterar att du vid kontakt med socialsekreterare erbjuds en besökstid inom tio arbetsdagar
Vi garanterar att du får god vård och omsorg utformad i nära dialog med dig och dina närstående i syfte att ge dig bästa möjliga kvalitet vid livets slut.

5.5 Ekonomi och resurser

	BUDGET 2018	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
INTÄKTER:	66 304	71 620	89 278
KOSTNADER:	186 081	186 560	197 080
NETTO:	119 777	114 940	107 802

6 Miljö- och byggnämnd

6.1 Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket - allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

6.2 Nuläge och framtid

Miljö- och byggnämnden är i och med den förändring som gjordes av den politiska organisationen en ren myndighetsnämnd. Detta är en styrka eftersom nämnden ska granska den kommunala verksamheten på samma sätt som den privata.

Miljö- och byggnämnden ska genom tillsyn och ärendehandläggning agera tillsynsmyndighet. Tillsynen ska i första hand bedrivas genom inspektioner. Myndigheten ska då särskilt kontrollera verksamhetens lagefterlevnad, dess förebyggande arbete och verksamhetens förutsättningar för detta (egenkontrollen). Tillsynen ska bedrivas så att den stärker verksamhetsutövarens egen förmåga att uppfylla sitt ansvar och ställda krav samt att självständigt bidra till en hållbar utveckling genom ett förebyggande miljöarbete.

Grästorps kommun köper livsmedels- och miljöinspektörstjänster av Lidköpings kommun i sådan omfattning att miljö- och byggnämnden i Grästorp uppfyller lagens krav på operativ tillsyn. Lidköping svarar även för information och rådgivning till enskilda personer och verksamhetsutövare i Grästorps kommun samt handläggning av allmänna ärenden. I förekommande fall redovisas ärenden på miljö- och byggnämndens sammanträden.

Grästorps kommun köper plan- och byggtjänster i sådan omfattning att miljö- och byggnämnden i Grästorp uppfyller lagens krav. Bygglovsingenjören svarar dessutom för information och rådgivning till enskilda personer och verksamhetsutövare i Grästorps kommun samt handläggning av allmänna ärenden. I förekommande fall redovisas ärenden på miljö- och byggnämndens sammanträden.

Lagar och förordningar ändras och uppdateras. Det ställer krav på verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet. Genom samarbetet med andra kommuner och tillgång till ett stort antal tjänstemän med specialkompetens inom respektive område kan miljö- och byggnämnden hålla en hög och säker standard i rollen som tillsynsmyndighet.

Förbättringsområden

Arbetet med att ta fram ett nytt modernare ärendehanteringssystem pågår fortfarande. 2018 är senaste budet för genomförande. Oavsett system kommer den administrativa delen att förändras genom digitalisering av flertalet processer. Arbetet med e-tjänster kommer att utvecklas under 2018 i och med införskaffandet av en ny e-tjänsteplattform.

Miljö- och byggnämnden har ambitionen att Grästorp ska vara en välkomnande och trevlig kommun att bygga och bo i. De beslut som fattas av nämnden bör därför harmonisera med denna värderiktnings och ambition.

Under 2018 vill miljö- och byggnämnden fokusera på att göra en inventering av ödehus/ovårdade fastigheter på landsbygden.

6.3 Prioriterade mål

6.3.1 Kund och medborgare

6.3.1.1 Invånare och kunder ska vara nöjda

Verksamheten kommer att fortsätta att arbeta för att ge god service externt och internt. En ny hemsida är publicerad och där ska all relevant information finnas. Det underlättar för kund och även för berörda tjänstemän. Uppdatering av hemsidan har därför hög prioritet. Nästa steg är att utveckla ännu bättre e-tjänster för effektivare handläggning och snabbare ansökningar.

6.3.1.1.1 Allmänheten ska få god service och information inom nämndens ansvarsområde

Beskrivning

Det är viktigt att de som vänder sig till miljö- och byggkontoret får bra rådgivning och hjälp med ansökningar för att garantera en snabb handläggning.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Fullgod hemsidainformation	96,88%	85%	90%

6.3.1.1.2 Administrationen ska vara smidig angående miljö- och byggfrågor

Beskrivning

Grästorps ska kännetecknas av en smidig och snabb handläggning utan att för den skull ge avkall på en rättssäker och opartisk likabehandling av alla.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Nöjd kundindex Bygg (skala 1-5)		4	4
Nöjd kund-index Miljö och hälsa (skala 1-5)		4	4

6.3.2 Verksamhet

6.3.2.1 Förbättra barns och ungas uppväxtvillkor i kommunen

6.3.3 Ekonomi

6.3.3.1 Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser

Verksamheten kommer att fortsätta att prioritera god service externt och internt. Personella resurser på miljö- och byggkontoret är en assistent med del i andra arbetsuppgifter inom Allmän verksamhet. Fokus ligger på det prioriterade målet att invånare och kunder ska vara nöjda. Alltså god service och information och smidig administration angående miljö- och byggfrågor. Självklart ska de möjligheter som till exempel ett nytt ärendehanteringssystem, utvecklade e-tjänster och e-arkiv ger, påverka och effektivisera arbetssättet. Dessutom ska man inte förringa små ständiga förbättringar som en viktig del i verksamhetsidéen den lärande och innovativa organisationen.

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Bedömning av ständiga förbättringar	Ja		

6.3.3.2 Hålla budget

Mått	Utfall 2017	Målvärde 2017	Målvärde 2018
Budgetavvikelse	Nej		

Budgetberedning och kommunstyrelse har slutfört ändring av avtal angående ärenden som rör miljö - hälsa vilket innebär att det blir en fast förutbestämd kostnad för dessa tjänster vi köper av Lidköpings kommun.

6.4 Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier
Vi lovar att kvittens på inkomna ansökningar ska skickas ut till sökande med vändande post
Vi lovar att handläggningstiden för komplett inlämnade ansökningar angående miljö- och byggärenden som beslutas i nämnd normalt inte ska överskrida sex veckor
Vi lovar att handläggningstiden för komplett inlämnade ansökningar angående byggärenden som beslutas med delegation normalt inte ska överskrida två veckor
Vi lovar att handläggningen för komplett inlämnade ansökningar angående miljöärenden som beslutas med delegation normalt inte ska överskrida tre veckor
Vi lovar att besvara inkommande e-post till miljoochbygg@grastorp.se inom två arbetsdagar

6.5 Ekonomi och resurser

	BUDGET 2018	BUDGET 2017	BOKSLUT 2016
INTÄKTER:	1 080	1 052	1 414
KOSTNADER:	1 907	1 980	1 442
NETTO:	847	928	28